

+ szanse i zagrożenia

TRANSPORT
GOSPODARKA
EDUKACJA
RUCH TURYSTYCZNY
EKOLOGIA
WSPÓŁPRACA JEDNOSTEK ZINTEGROWANEGO SYSTEMU RATOWNICTWA
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU I WSPÓŁPRACY
STATYSTYKA
SŁUŻBA ZDROWIA
KULTURA
NAUKA
FINANSE
SPORT
ENERGETYKA
ZAGROŻENIA I SZANSE SPOŁECZNE I SOCJALNE

Euroregionu
Nysa

w Gorach Izerskich / Most na
na obszarach przygranicznych
wego ruchu samochodowego d
transportu kolejowego / Transgra
znej / Wspólny bilet EURO-NIS
e przepisy podatkowe i inne p
e obcokrajowców / Agencje po
we / Transgraniczny marketin
ch / Nowy Szlak Grzbietowy /
iczu / Ubytek wody w przygra
stów leśnych / Utrzymanie ce
dów / Zagrożenie transgranic
i aktualizacja planów służb z
ic / Przestępczość transgranic
rtnerstw / Informacje statysty
Sieć muzeów / Inkubator / Ni
arty na pograniczu / Państwa

Szanowni Czytelnicy,

otrzymują Państwo publikację, która poświęcona jest Euroregionowi Nysa, pierwszej w swoim rodzaju organizacji przygranicznej w Europie Środkowej i Wschodniej. Jej historia niedługo, bo już za dwa lata, rozpocznie swoją trzecią dekadę. Tak naprawdę to już tak długo w jej ramach współpracują Czesi, Niemcy i Polacy. Symbolicznie łączy ich właśnie rzeka Nysa, która nadała nazwę euroregionowi – w korycie rzeki w punkcie nazywanym Trójstykiem, stykają się granice ich krajów.

Na przestrzeni niespełna trzydziestu lat działalności Euroregion Nysa inicjował wiele ciekawych i przydatnych projektów, które służą nie tylko mieszkańcom pogranicza, ale też zwiedzającym ten region. Dziś jako coś naturalnego traktujemy wymianę kulturalną i wymianę doświadczeń pomiędzy polskimi, czeskimi i niemieckimi artystami, sezonowe transgraniczne połączenia turystyczne, wspólną pracę w dziedzinie nauki, badań i rozwoju oraz projekty biznesowe.

W celu rozwoju obszaru przygranicznego należy jednak inicjować kolejne projekty, które zwiększą atrakcyjność, a tym samym także konkurencyjność euroregionu. Niwelowane powinny być różnice kulturowe, gospodarcze i językowe pomiędzy narodami oraz bariery, które powstały w czasach, gdy miejsce to było zamknięte hermetycznymi granicami.

Dlatego powstała też ta publikacja. Mieszkańcy województwa dolnośląskiego, kraju libereckiego i Wolnego Państwa Saksonia dzięki niej mogą sobie przypomnieć, w jak wyjątkowym miejscu, pełnym nowych szans, żyją. Jednocześnie to właśnie oni są tymi, którzy tworzą czar tego regionu i określają jego przyszłość. Wystarczy niewiele: mieć pomysły. Biura Euroregionu Nysa w Jeleniej Górze, Zittau i w Libercu są dla nich otwarte.

Martin Půta
Hetman Kraju Libereckiego

TRANSPORT – DROGI

1. Połączenia transportowe w Górach Izerskich
2. Most na trójstyku
3. Podwyższenie parametrów dróg międzynarodowych
4. System nawigacji i poruszanie się turystów na obszarach przygranicznych
5. Transgraniczne wspólne utrzymanie dróg i tras
6. Niewystarczająca liczba przejść granicznych dla ciężarowego ruchu samochodowego do 12 ton

TRANSPORT – KOLEJOWY

7. Dobra transgraniczna kolejowa komunikacja pasażerska
8. Wspieranie rozwoju towarowego transportu kolejowego
9. Transgraniczne linie dużych prędkości
10. Odnowienie dawnych linii

KOMUNIKACJA – PUBLICZNA

11. Rozwój zintegrowanej komunikacji transgranicznej
12. Wspólny bilet EURO-NYSA-TICKET
13. Brakujące transgraniczne połączenia komunikacyjne

GOSPODARKA

14. Bariery w działalności gospodarczej
15. Odmienne przepisy podatkowe i inne państw
16. Współpraca izb gospodarczych
17. Różnice w administracji publicznej
18. Spotkania biznesowe
19. Zatrudnianie obcokrajowców
20. Agencje pośrednictwa pracy

EDUKACJA

21. Jakość kształcenia
22. Możliwość transgranicznej nauki w szkołach średnich
23. Bariery językowe

RUCH TURYSTYCZNY

24. Transgraniczny marketing turystyczny
25. Ścieżki turystyczne przekraczające granice
26. Szlak rowerowy Odra–Nysa
27. Wokół Gór Izerskich
28. Nowy Szlak Grzbietowy
29. Single-track
30. Magistrała Izerska
31. Specjalne transgraniczne połączenia sezonowe

EKOLOGIA

32. Jakość wody na pograniczu
33. Ubytek wody w przygranicznych rzekach
34. Powodzie nie znają granic
35. Usuwanie roślin inwazyjnych
36. Zachowanie jakości porostów leśnych
37. Utrzymanie cech krajobrazowych na pograniczu
38. Zanieczyszczenie światłem przekraczające granice
39. Nielegalny wywóz odpadów

WSPÓŁPRACA JEDNOSTEK ZINTEGROWANEGO SYSTEMU RATOWNICTWA

40. Zagrożenie transgranicznymi pożarami lasów
41. Bariera językowa w jednostkach zintegrowanego systemu ratownictwa
42. Tworzenie i aktualizacja planów służb zintegrowanego systemu ratownictwa
43. Transgraniczna szybka pomoc lotnicza

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

44. Narkotyki nie znają granic
45. Przystępczość transgraniczna
46. Przystępczość transgraniczna

TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU I WSPÓŁPRACY

47. Odmienne zasady programów pomocowych
48. Poszukiwanie nowych partnerstw

STATYSTYKA

49. Informacje statystyczne

SŁUŻBA ZDROWIA

50. Szybka transgraniczna pomoc medyczna
51. Współpraca szpitali

KULTURA

52. Letni festiwal transgraniczny
53. Teatry
54. Sieć muzeów

NAUKA

55. Inkubator

FINANSE

56. Niedobór środków finansowych

SPORT

57. Sport niweluje ograniczenia mentalne

ENERGETYKA

58. Odnawialne źródła energii

ZAGROŻENIA I SZANSE SPOŁECZNE I SOCJALNE

59. Technoparty na pograniczu

OGÓLNA TEMATYKA ZAGROŻEŃ I SZANS

60. Państwa aktywność transgraniczna, miejsce dla Państwa projektu transgranicznego

+ szanse + przeniesienia

Euroregionu
Nysa

1

Transport – drogi

Połączenia transportowe w Górach Izerskich

Góry Izerskie to ciekawe możliwości rekreacji w sezonie letnim i zimowym. Przyjeżdżają tu turyści nie tylko z Euroregionu Nysa, ale także z bardziej odległych miejsc. Dla nich oraz dla mieszkańców sprawą zasadniczą i priorytetową jest dobra dostępność komunikacyjna i przejezdność dróg. Z północnej strony Gór Izerskich, od strony polskiej ta dostępność jest w miesiącach zimowych ograniczona. Zamknięta jest też droga przez Souš. Ogranicza to znacznie z północnej strony dostępność transportową Gór Izerskich i części Karkonoszy.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W okresie zimowym, w zależności od warunków śniegowych – zazwyczaj od listopada do kwietnia, zamknięty jest odcinek drogi nr 290 na trasie Souš–Smědava, która prowadzi z Frýdlantu przez Góry Izerskie do Harrachova. Droga jest zamykana, aby chronić źródło wody pitnej, zapórę Souš. Działanie to w znacznym stopniu ogranicza dostępność komunikacyjną części północnych terenów Gór Izerskich od Frýdlantu, Hejnic i górskiego schroniska na Smědavię w kierunku Tanvaldu, Kořenova i Harrachova. Ograniczenia komunikacji dotyczą zarówno lokalnych mieszkańców, jak i ruchu turystycznego w całym regionie. Trasa objazdu ma ponad 60 km, a zwykła trasa drogą nr 290 to odległość 30 km. Czas dojazdu w przypadku zamknięcia drogi wydłuża się prawie o 45 minut. Należy podjąć działania, które zapewnią w miesiącach zimowych połączenie północnej i południowej części Gór Izerskich przy zachowaniu wysokiej ochrony źródła wody. Ponadto należy zbudować nowe miejsca parkingowe. Powinno to być zaprojektowane przy minimalnym negatywnym wpływie na rekreacyjne wykorzystanie tej części Gór Izerskich, w szczególności zimowych tras narciarskich.

POTENCJAŁ

Otwarta przez cały rok zostanie ważna droga łącząca północną i południową część Gór Izerskich, z której korzystają turyści z Niemiec, Polski oraz mieszkańcy ziemi frydlańskiej z zachowaniem wszystkich aspektów ochrony środowiska i utrzymaniem rozwoju zrównoważonego obszaru Gór Izerskich.

2

Transport – drogi

Most na trójstyku

Od ponad 10 lat istnieje koncepcja zbudowania mostu na rzece Nysie w rejonie trójstyku Czech, Niemiec i Polski. Powstanie tu unikatowa budowla symbolizująca serce Euroregionu Nysa, a także nowy most łączący trzy kraje bezpośrednio na granicy trójstyku. Most będzie przeznaczony dla pieszych i rowerzystów.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Projekt budowlany będzie uwzględniał odmienne przepisy budowlane i prawne obowiązujące w trzech krajach, które obiekt połączy. Dużym wyzwaniem będzie także koordynacja działań przez trzy uczestniczące strony projektu. Wszyscy partnerzy muszą wspólnie ustalić, w jaki sposób zapewnić wystarczające środki finansowe na tę inwestycję. Należy zaplanować współpracę trzech krajów w zakresie kontroli, konserwacji i zimowego utrzymania infrastruktury Mostu na Trójstyku.

POTENCJAŁ

Będzie to unikatowy przykład współpracy europejskiej (projekt pilotażowy), który będzie wzorcem dla kolejnych projektów o podobnym charakterze. Obiekt będzie jedną z większych atrakcji turystycznych w Euroregionie Nysa dla turystów z regionu oraz z bardziej odległych miejsc. Dzięki swojemu położeniu i funkcji most będzie interesującym punktem dla rowerzystów korzystających z długodystansowego międzynarodowego szlaku rowerowego Odra–Nysa.

3

Transport – drogi

Podwyższenie parametrów dróg międzynarodowych

Do zrównoważonego rozwoju gospodarki i ruchu turystycznego na terenie Euroregionu Nysa bardzo ważne jest dobre połączenie z europejską siecią autostradową i międzynarodową siecią drogową o dobrych parametrach. Bez dobrej sieci drogowej przygraniczne tereny leżące na obrzeżach pozostaną peryferyjne.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Jedną z głównych tras tranzytowych w ERN, droga I/10, jest mocno obciążona transportem ciężarowym TIR. Droga międzynarodowa ma długość ok. 47 km i łączy Turnov, Železný Brod, Tanvald, Harrachov z granicą państwową z Polską. Dalej prowadzi do Szklarskiej Poręby i Jeleniej Góry. W czasie obfitych opadów śniegu droga na odcinku Harrachov–Szklarska Poręba jest często zamykana dla ruchu ciężarowego, także międzynarodowego. Na drodze notowana jest duża liczba wypadków. Poprawa parametrów trasy znacznie pomogłaby też turystyce, ponieważ w czasie szczytów komunikacyjnych, gdy turyści przyjeżdżają w Góry Izerskie i zachodnie Karkonosze lub stamtąd wyjeżdżają, obecne parametry trasy są niewystarczające. Z powodu trudnego ukształtowania terenu, czyli wysokości, kierunku poprowadzenia nowej drogi oraz konieczności połączenia z polską częścią drogi przy opracowywaniu koncepcji inwestycji i przygotowaniu dokumentacji niezbędne są uzgodnienia międzynarodowe i współpraca z właściwymi ministerstwami po polskiej i czeskiej stronie.

POTENCJAŁ

Poprawią się parametry drogi I/10, ważnej trasy międzynarodowej w regionie, łączącej się z siecią TEN T. To ważne połączenie południa i północy obszaru euroregionu nie będzie w miesiącach zimowych zamykane. W okresie zimowym nie będzie konieczne prowadzenie tras objazdu.

4

Transport – drogi

System nawigacji i poruszanie się turystów na obszarach przygranicznych

W przygranicznym rejonie trójstyku jest wiele ciekawych turystycznie miejsc, które są pomijane, gdyż albo nie są objęte systemem nawigacji, albo jest on niedoskonały. Potencjał turystyczny w regionie nie jest więc wystarczająco wykorzystany.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Po każdej z trzech stron przy głównych drogach ustawione są, zgodnie z przepisami krajowymi, znaki wskazujące atrakcje kulturowe i turystyczne. Najczęściej są to brązowo-białe tablice i strzałki bez dodatkowego prostego opisu. Ich umieszczanie i rozbudowywanie na ogół związane jest z postępowaniem administracyjnym. Opis atrakcji turystycznych i kulturalnych na tablicach zazwyczaj podawany jest tylko w języku narodowym. Ponadto nie są oznakowane wszystkie atrakcje turystyczne w Euroregionie Nysa. W związku z tym warto system nawigacji uzupełnić o brakujące obiekty, a do już istniejących oznakowań dołożyć proste opisy w językach pozostałych krajów trójstyku. Takie zmiany mają ograniczenia prawne, gdyż w poszczególnych krajach obowiązują regulacje określające możliwości oznakowania w językach obcych. Ewentualnie można oznakować tylko wybrane atrakcje kulturowe i turystyczne lub wybrać inną formę oznakowania, która jest zgodna z przepisami prawa.

POTENCJAŁ

Przemyślana poprawa systemu nawigacji i poruszania się turystów w Euroregionie Nysa. Zwiększenie w ten sposób dostępności atrakcji turystycznych. Stworzenie z trójstyku coraz ciekawszego regionu turystycznego.

5

Transport – drogi

Transgraniczne wspólne utrzymanie dróg i tras

Na terenie Euroregionu Nysa jest niemal 10 tysięcy km dróg powiatowych i krajskich (wojewódzkich). Poszczególne państwa Euroregionu Nysa zapewniają po swojej stronie ich letnie i zimowe utrzymanie. W gorzej (źle) dostępnych rejonach przygranicznych warto byłoby połączyć systemy utrzymania dróg. Brak też wzajemnej koordynacji remontów i modernizacji infrastruktury drogowej.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Wspólne transgraniczne utrzymanie dróg rozwiązałyby czasochłonne utrzymywanie dostępności niektórych wspólnie wybranych odcinków. Po każdej stronie ERN opracowany jest plan letniego i zimowego utrzymania i są wskazani zarządcy dróg. Zarządcy ci posiadają wystarczające wyposażenie techniczne. Największym problemem jest zapewnienie odpowiedniej liczby wykwalifikowanych pracowników. Wzajemna pomoc partnerów transgranicznych mogłaby być także wykorzystywana w określonych sytuacjach kryzysowych wywołanych złymi warunkami pogodowymi. W celu wykorzystania tej szansy należy zadbać między innymi o lepszą znajomość i przestrzeganie przepisów prawa obowiązujących w sąsiednich krajach.

POTENCJAŁ

W wyniku powiązania utrzymywania dróg pojawi się efekt synergiczny, który ułatwi i usprawni ich utrzymanie w Euroregionie Nysa. Dzięki temu mogłyby zmniejszyć się skutki zdarzeń o charakterze klęski w przypadku szybkich zmian warunków pogodowych. Utrzymanie dróg mogłoby być ekonomicznie korzystniejsze dla wszystkich stron.

6

Transport – drogi

Niewystarczająca liczba przejść granicznych dla ciężarowego ruchu samochodowego do 12 ton

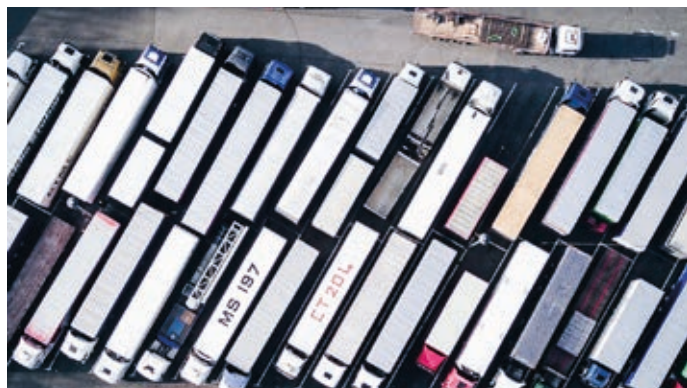
Niedługo po zmianach politycznych w 1989 roku na terenie ERN było tylko 7 przejść granicznych. Tuż przed przystąpieniem krajów z trójstyk do strefy Schengen funkcjonowało już prawie 50 przejść dla ruchu samochodowego, kolejowego oraz dla rowerzystów i pieszych. Pomimo tego postępu wciąż jest za mało przejść granicznych przeznaczonych dla samochodowego ruchu ciężarowego do 12 ton (t).

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Każda strona ERN ma jedno przejście bez ograniczeń dla TIR-ów i kilka innych z ograniczeniem dla samochodów do 12 t lub 6 t. Gdy z powodów technicznych lub meteorologicznych zamykane są przejścia z ograniczeniem do 12 t, konieczne jest korzystanie z innych dróg i przejść drogowych. Niektóre trasy objazdowe nie mają wystarczającej nośności. Należy przeprowadzić modernizację wybranych jezdnii prowadzących do przejść granicznych z ograniczeniem ciężaru do 6 ton, by umożliwić tu ruch pojazdów do 12 ton. W celu zwiększenia liczby przejść granicznych dla ruchu samochodowego do 12 ton należy wspólnie wybrać nowe trasy w poszczególnych przygranicznych częściach ER, by zapewnić wystarczającą liczbę takich przejść, a mieszkańcy na terenie poszczególnych państw nie byli niepotrzebnie narażeni na hałas i zanieczyszczenia. Dużym problemem związanym z rozszerzeniem ruchu samochodów do 12 t mogą być trudne do spełnienia przez gminy dotknięte nowym ruchem samochodowym warunki.

POTENCJAŁ

Poprawi się transportowa przepustowość granicy dla samochodów ciężarowych do 12 t, a ruch ciężarowy rozłoży się na większą liczbę dróg.

Dobra transgraniczna kolejowa komunikacja pasażerska

Pomimo stopniowej poprawy komfortu przejazdu w pociągach osobowych linie regionalne na terenie ERN wciąż nie osiągają poziomu powszechnego w krajach rozwiniętych. A dokładnie poziomu, który miałby potencjał zwiększania liczby podróżnych w kolejowej komunikacji pasażerskiej i zachęcał do rezygnacji z indywidualnego osobowego transportu samochodowego.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W celu poprawienia komfortu transgranicznej komunikacji kolejowej musi być nieustannie ulepszany stan techniczny całych linii transgranicznych. Umożliwi to zwiększenie prędkości przejazdu oraz skróci czas przejazdu. Ponadto należy budować nową infrastrukturę kolejowej komunikacji osobowej. Przede wszystkim dotyczy to budowy peronów kolejowych bez barier architektonicznych, parkingów buforowych przy węzłowych i ważnych stacjach kolejowych. Należy też uprościć i przyspieszyć obsługę podróżnych. W pociągach na kluczowych (ważnych) liniach kolejowych powinny być ogólnie dostępne sieci wifi. Poszczególni przewoźnicy mogą oferować również inne indywidualne formy poprawy komfortu przejazdu.

POTENCJAŁ

Poprzez nieustanne podnoszenie komfortu kolejowej komunikacji pasażerskiej na terenie całego ERN można doprowadzić do zwiększania liczby podróżujących koleją.

Wspieranie rozwoju towarowego transportu kolejowego

Alternatywą dla ciężarowego transportu samochodowego może być kolejowy transport towarowy. Musi on być jednak konkurencyjny zwłaszcza pod względem szybkości przewozu towarów i wielkości transportu. W związku z tym należy dążyć do modernizacji linii kolejowych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Do podstawowych warunków rozwoju towarowego transportu kolejowego należy jak najbliższe połączenie linii regionalnych z szybkimi kolejami szczególnie w miejscach, w których rozwinięty jest przemysł lub w miejscach, gdzie takich połączeń brak. Na terenie ERN nie ma ani jednej szybkiej linii kolejowej prowadzącej z północy na południe. Istnieją tu tylko linie zbudowane w minionym stuleciu. Niektóre z nich zmodernizowano, jednak nie przyniosło to zasadniczego zwiększenia prędkości przejazdu. Podniesieniu konkurencyjności towarowego ruchu kolejowego w dużym stopniu pomogłaby budowa planowanej szybkiej kolei Praga–Mladá Boleslav–Liberec – Wrocław. Linia ta prowadzi przez tereny, na których duży udział ma przemysł motoryzacyjny. Są tu montowane samochody Skoda oraz produkowane części do samochodów wszystkich europejskich marek.

POTENCJAŁ

Aby zatrzymać nieustannie rosnący międzynarodowy samochodowy transport towarów, należy zbudować międzynarodową linię kolejową dużych prędkości połączoną z innymi europejskimi liniami dużych prędkości TNT.

Transgraniczne linie dużych prędkości

Szybkie linie stwarzają znaczne przesłanki dla szybkiej i wygodnej dostępności transportowej danego miejsca z bardziej odległych terenów. Istnienie szybkich kolei lub kolei dużych prędkości także poprawia dostępność danego obszaru dla turystów przyjeżdżających z bardziej odległych miejsc. W ten sposób niwelowane jest niekorzystne położenie wcześniej peryferyjnych obszarów przygranicznych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W planie rozwoju transgranicznego transportu kolejowego jest budowa szybkiej kolei Praga–Wrocław. Dla tej linii kolejowej rozważane są obecnie 2 możliwe trasy: Praga–Hradec Králové–Trutnov–Wrocław lub Praga–Mladá Boleslav–Liberec–Wrocław. Budowa korytarza kolejowego znajduje się na etapie opracowania studiów wykonalności. Nowy korytarz, który prowadziłby na trasie Praga–Mladá Boleslav–Liberec–Wrocław, zastąpiłby starą linię kolejową, planowaną i budowaną już w XIX wieku, która bez zasadniczych zmian konstrukcyjnych nie spełnia już dziś odpowiednich wymogów co do szybkości przewozów. Brak szybkiej linii transgranicznej stanowi duży mankament gospodarczy całego obszaru przygranicznego.

POTENCJAŁ

Nowy szybki korytarz kolejowy prowadzący przez tereny ERN w dużym stopniu poprawiłby infrastrukturę kolejową obszaru euroregionu i pomógłby też w większym wykorzystaniu połączonych linii regionalnych.

Odnowienie dawnych linii

W 2010 roku po 65 latach przerwy przywrócono regularne połączenia na linii kolejowej między Harrachovem a Szklarską Porębą. Po pozytywnych doświadczeniach dotyczących wykorzystania tej linii rośnie zainteresowanie uruchomieniem także innych zlikwidowanych linii kolejowych. Dotyczy to linii Rumburk–Seifhennersdorf oraz linii Jindřichovice pod Smrkem–Mírsk.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Ważną linią, która mogłaby być wznowiona lub zbudowana na nowo, jest linia Rumburk–Seifhennersdorf. Przy czym linia prowadząca nową zbudowaną trasą znacznie skróciłaby czas przejazdu dla lokalnych mieszkańców, w szczególności po stronie czeskiej. Dotyczy to linii kolejowej, która w zdecydowany sposób poprawiłaby dostępność całego obszaru na trasie Bad Schandau, Sebnitz, Rumburk, Varnsdorf, Liberec i byłaby wykorzystywana do codziennych dojazdów mieszkańców z regionu. 70 lat temu zlikwidowano linię z Jindřichovic pod Smrkem do Mírska. Obecnie po polskiej i czeskiej stronie rozważane jest jej wznowienie. Po stronie czeskiej należy wybudować około 1,4 km linii, pozostałe ponad 12 km należałoby zbudować po stronie polskiej. Przygotowanie inwestycji jest na etapie zlecenia studium wykonalności, zleceniodawcą będzie strona polska. Wznawiana linia leży na terenach atrakcyjnych turystycznie, obejmujących uzdrowiska po polskiej i czeskiej stronie i kolej gondolową na Stóg Izerski.

POTENCJAŁ

Były to ponadnarodowy projekt polsko-czeski oraz czesko-niemiecki, mający pozytywny wpływ na lokalnych mieszkańców i rozwój turystyki na danym obszarze poszczególnych państw.

Rozwój zintegrowanej komunikacji transgranicznej

Zintegrowana komunikacja transgraniczna stanowi zrównoważoną alternatywę dla transportu samochodowego. W celu dalszego rozwoju komunikacji publicznej należy zaoferować podróżnym łatwo dostępne informacje nt. połączeń komunikacyjnych oraz prosty i szybki zakup biletu.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W celu rozwoju zintegrowanej komunikacji transgranicznej w Euroregionie Nysa należy stworzyć platformę współpracy ekspertów z dziedziny transportu, pracowników z państwowych instytucji zajmujących się transportem, lokalnych samorządów i organizacji zapewniających możliwości transportowe. Współpraca ta powinna służyć określeniu strategii na kilku poziomach. Przede wszystkim na poziomie merytorycznym, który będzie długofalowo wspierany przez politycznych przedstawicieli poszczególnych krajów oraz poprzez inne wspólne działania miękkie prowadzące do osiągnięcia wspólnych celów w zakresie zintegrowanej komunikacji transgranicznej.

POTENCJAŁ

Stworzenie długookresowych, dobrych i wspólnych międzynarodowych warunków do rozwoju zintegrowanej komunikacji transgranicznej.

Wspólny bilet EURO-NYSA-TICKET

Na terenie ERN od ponad 10 lat można korzystać z jednodniowego biletu transgranicznego EURO-NYSA-TICKET (ETN). Ten wspólny bilet powinien mieć coraz szersze możliwości jego wykorzystania, przez co stworzy się szanse na zwiększenie grona jego użytkowników (klientów).

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Od 2004 roku w komunikacji publicznej stopniowo wprowadzano ETN w regionie trzech państw. Dziś z tego biletu korzysta ok. 250 tysięcy podróżnych rocznie. W celu dalszego rozwoju ETN i osiągnięcia lepszych wyników ekonomicznych należy zmienić i rozszerzyć istniejące taryfy, które są na razie dostępne tylko dla osób indywidualnych lub grup pięcioosobowych. Wadą jest również to, że bilety są ważne tylko 1 dzień kalendarzowy. Nowe taryfy mogłyby na przykład obejmować bilet weekendowy, bilet siedmiodniowy itd. Ponadto funkcjonowanie ETN można rozszerzyć z komunikacji kolejowej także na inne formy komunikacji publicznej i zbiorowej. ETN warto wykorzystać do dystrybucji promocyjnych pakietów z biletami do galerii, muzeów i innych atrakcji turystycznych. Nowe rozwiązania ETN należy wesprzeć działaniami marketingowymi w celu upowszechnienia wiedzy nt. tego biletu oraz dalszym wyposażeniem technicznym, które zwiększy korzystanie z EURO-NISA-TICKET w euroregionie.

POTENCJAŁ

Rozwój oferty taryfowej ETN obejmującej podróżowanie i zwiedzanie muzeów, galerii i innych atrakcji turystycznych w ERN przyczyniłoby się do rozwoju turystyki na terenie całego Euroregionu Nysa.

Brakujące transgraniczne połączenia komunikacyjne

W Euroregionie Nysa są ciekawe miejsca i obszary turystyczne, które są mało dostępne za pośrednictwem publicznej komunikacji zbiorowej albo nie są dostępne wcale. Trend ostatnich lat zmierza w kierunku większego korzystania ze środków komunikacji zbiorowej w podróżach przez granicę.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Brak dostępności transportowej niektórych miejsc i obszarów wynika z brakujących lub źle ze sobą powiązanych połączeń różnych przewoźników. Ich współpraca w zapewnieniu połączeń transgranicznych jest kluczowa. Bardzo ważne jest powiązanie poszczególnych połączeń i rodzajów transportu bez zbędnych różnic w czasie, z odpowiednią rezerwą czasu na przesiadkę lub ewentualne opóźnienie połączenia. Brakujące połączenia mogą być uzupełnione nowymi połączeniami komunikacyjnymi. Podstawą ich wprowadzenia mogą być wymienniane między przewoźnikami dane nt. liczby podróżnych oraz wymagania dotyczące transportu kierowane przez organy administracji terytorialnej. Ponadto należy skupić się na jakości transgranicznych linii międzynarodowych.

POTENCJAŁ

Poprawa transgranicznej dostępności komunikacyjnej mało dostępnych miejsc i obszarów na terenie Euroregionu Nysa. Zwiększenie możliwości korzystania z komunikacji publicznej i zbiorowej.

Bariery w działalności gospodarczej

Wciąż istnieją bariery hamujące rozwój współpracy transgranicznej w Euroregionie Nysa w dziedzinie przedsiębiorczości, rzemiosła i usług. Rozwój przedsiębiorczości w regionie zawsze jest zależny od wsparcia środowiska biznesowego danego państwa oraz obowiązujących przepisów prawa. W poszczególnych państwach są one nadal odmienne.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W euroregionie wciąż brakuje jednolitej platformy, wspólnego instrumentu, który by w zamierzony sposób niwelował bariery wynikające z odmiennych przepisów prawa poszczególnych trzech sąsiednich państw. Jedną z możliwych form usuwania wciąż istniejących barier prawnych i norm ustawowych jest lepszy dostęp do przepisów prawa oraz do ich interpretacji. Taka możliwość znacznie przyczyniłaby się do rozwoju transgranicznej przedsiębiorczości w ERN. Osoby prowadzące działalność gospodarczą, właściele małych i średnich firm zazwyczaj nie znają przepisów sąsiednich krajów. Nie znają nawet wszystkich aktualnych źródeł informacji. Poszukiwanie informacji dotyczących obowiązków i praw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej jest dla nich czasochłonne i kosztowne. Warto znaleźć rozwiązanie i stworzyć wspólny jednolity instrument dla przedsiębiorców wszystkich trzech krajów Euroregionu Nysa w celu wspólnego niwelowania barier prawnych hamujących przedsiębiorczość transgraniczną. Jej podstawą może być przykładowo serwis prawny i gospodarczy świadczony przez Punkt Kontaktowy Czesko-Polskiej Współpracy a także inne istniejące przedsięwzięcia o podobnym charakterze.

POTENCJAŁ

Uproszczony dostęp do zasad prawnych w celu wspomagania transgranicznej działalności gospodarczej osób samozatrudnionych i małych przedsiębiorstw. Zwiększenie tym samym efektywności ekonomicznej i konkurencyjności całego obszaru ERN oraz wspieranie współpracy transgranicznej osób prowadzących działalność gospodarczą i przedsiębiorców.

15

Gospodarka

Odmienne przepisy podatkowe i inne państw

Odrębnym zagadnieniem i przeszkodą dla transgranicznej przedsiębiorczości i współpracy gospodarczej są przepisy podatkowe. Po usunięciu barier celnych i technicznych w międzynarodowej współpracy gospodarczej pozostają bariery dotyczące na przykład odmiennych podatków pośrednich oraz podatku od towarów i usług.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W przypadku przedsiębiorców małych i mikro występują różnice w zakresie podlegania podatkowi VAT z tytułu sprzedaży usług i towarów w poszczególnych krajach ERN. Wysokość podatku od towarów i usług naliczana jest zgodnie z odpowiednimi przepisami w kraju, w którym wyroby są konsumowane. Odmienne są też wartości graniczne przychodów przedsiębiorców, które powodują obowiązek bycia płatnikiem podatku VAT. W ten sposób istnieją odmienne warunki w zakresie kształtowania końcowej ceny produktów lub usług dla przedsiębiorców w kraju jego siedziby działalności gospodarczej w porównaniu z innym krajem, w którym oferuje on swoje wyroby lub usługi. Sprawia to, że istnieją nierówne warunki dla krajowych i zagranicznych podmiotów ubiegających się o pozyskanie zlecenia. Towarzyszą im dodatkowo inne czynności administracyjne związane z odprowadzeniem podatku VAT. Kolejny problem stanowi brak wiedzy nt. podstawowych obowiązków wynikających z przepisów prawa dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej w sąsiednim kraju, mogący skutkować sankcjami finansowymi w związku z ich nieprzestrzeganiem.

POTENCJAŁ

Zwiększenie wiedzy nt. przepisów podatkowych i innych prawnych wśród przedsiębiorców oraz ujednoczenie (lub przynajmniej przybliżenie) przepisów podatkowych. Uproszczenie w ten sposób przedsiębiorcom i osobom prowadzącym działalność w sąsiednim kraju. W wyniku wprowadzonych zmian zwiększenie środowiska konkurencyjnego na terenie ERN, a poprzez to podniesienie efektywności ekonomicznej całego obszaru ERN.

16

Gospodarka

Współpraca izb gospodarczych

W poszczególnych krajach ERN funkcjonują instytucje o charakterze izb gospodarczych. Zrzeszają one przedsiębiorców i firmy w organizacjach, które bronią ich interesów biznesowych. W celu trwałego rozwoju gospodarczego konieczna jest ich transgraniczna kooperacja, prowadząca do synergii efektów wspólnych działań.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Współpracę transgraniczną w ERN wspierają izby gospodarcze działające w regionach poszczególnych państw. To przykładowo IHK Dresden, izby gospodarcze w Polsce na terenie ERN, Krajska Izba Gospodarcza w Libercu. Kolejnego wsparcia przedsiębiorcom udzielają instytucje samorządu terytorialnego, komercyjne podmioty doradcze oraz wyspecjalizowane instytucje. Nie ma jednak w pełni jednolitej platformy służącej do udzielania podstawowych i szybkich informacji. Informacje zdobywane przez przedsiębiorców są często niejednoznaczne a długi czas oczekiwania na ich otrzymanie powoduje, iż w momencie ich pozyskania są one już praktycznie niepotrzebne. Izby gospodarcze w poszczególnych krajach nie działają na tych samych zasadach, a wiedza o ich merytorycznej działalności i udzielanej pomocy jest często niedostateczna wśród przedsiębiorców i dlatego z tej pomocy nie korzystają. Informacje o charakterze gospodarczym służą do natychmiastowego zorientowania się podczas podejmowania działalności transgranicznej. Dla przedsiębiorców są dziś pozyskane informacje często niejednoznaczne a ich pozyskanie jest często tak czasochłonne, że w czasie ich pozyskania są już praktycznie nieprzydatne. Stąd wskazana jest bardziej ścisła współpraca izb gospodarczych poszczególnych krajów, ale niezbędna jest także promocja ich działalności we wspomaganie transgranicznej przedsiębiorczości. Ścisła współpraca wszystkich podmiotów wspomagających przedsiębiorczość transgraniczną mogłaby na przykład skutkować powstaniem jednolitego instrumentu informacyjnego, transgranicznego portalu organizacji zrzeszających izby gospodarcze i przedsiębiorców z regionu.

POTENCJAŁ

Strategiczny rozwój współpracy transgranicznej poszczególnych izb gospodarczych i podmiotów gospodarczych w celu osiągnięcia równomiernego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego na terenie całego ERN.

17

Gospodarka

Różnice w administracji publicznej

Administracja publiczna we wszystkich trzech krajach świadczy dla mieszkańców Euroregionu Nysa podstawowe usługi i czynności publiczne. System administracji publicznej jest jednak w każdym kraju inny i bywa przeszkodą w codziennym życiu na pograniczu. Dlatego warto nieustannie niwelować różnice w administracji publicznej na terenie całego ERN.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Podstawowym krokiem do lepszego funkcjonowania administracji publicznej jest jej efektywność w poszczególnych krajach euroregionu. Różnice w funkcjonowaniu administracji publicznej poszczególnych krajów stwarzają czasami trudne do pokonania bariery także we współpracy nad projektami międzynarodowymi, których wspólną realizacją kraje są zainteresowane. Przede wszystkim dotyczy to realizacji projektów transgranicznych, które wymagają koordynacji i współpracy transgranicznej administracji publicznej z dwóch lub kilku państw. Ponadto przykładowo w zakresie potrzeby planowania strategicznego i przestrzennego całego ERN w celu przygotowania i realizacji projektów dot. infrastruktury transportowej. Dlatego należy dobrze znać podstawowe różnice występujące w administracji publicznej i stopniowo realizować wspólne działania na rzecz niwelowania i usuwania różnic w administracji publicznej na terenie całego ERN korzystając z wszelkich możliwych form, w tym ciągłego usuwania bariery językowej.

POTENCJAŁ

Zwiększenie wiedzy nt. funkcjonowania administracji publicznej u transgranicznych sąsiadów. Zmniejszanie i wspólnymi siłami stopniowo procesowo niwelowanie różnic w procedurach i wykonywaniu zadań administracji publicznej między poszczególnymi krajami ERN. Stworzenie i ujednoczenie procedur w celu osiągnięcia wspólnych i społecznych interesów.

18

Gospodarka

Spotkania biznesowe

Współpraca handlowa pomiędzy poszczególnymi przedsiębiorstwami jest ważna do rozwoju gospodarczego całego euroregionu. W celu inicjowania nowych partnerstw biznesowych warto podejmować cyklicznie tematyczne transgraniczne spotkania biznesowe. Partnerstwa te mają duże znaczenie w usuwaniu barier handlowych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Spotkania biznesowe stwarzają możliwości do poznania otoczenia gospodarczego w sąsiednich krajach. Takie spotkania mogą wspomagać zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa. Muszą odbywać się regularnie, a ich tematyka może za każdym razem skupiać się na innym segmencie rynku lub dziedzinie dotyczącej produkcji lub usług. W tych spotkaniach powinny uczestniczyć także podmioty administracji państwowej (np. administracja celna) oraz jednostki lokalnych samorządów. Podczas tego typu spotkań nawiązywane są nowe partnerstwa i współpraca gospodarcza. Zazwyczaj dotyczy ona wspólnych celów i projektów. Wyniki osiągnięte przez współpracujące podmioty wzmacniają gospodarczo i ekonomicznie wszystkich współpracujących partnerów. Dużą zaletą dla transgranicznych partnerstw w regionie trzech państw jest mała odległość geograficzna współpracujących podmiotów.

POTENCJAŁ

Regularne transgraniczne spotkania biznesowe stanowią dużą szansę dla gospodarczej przygranicznej współpracy małych i średnich przedsiębiorstw. Nowo powstałe partnerstwa transgraniczne i ich współpraca mogą w znaczny sposób przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności trójstyku.

19

Gospodarka

Zatrudnianie obcokrajowców

Zatrudnienie w innym państwie, gdy wciąż mieszka się w swoim kraju i regularnie dojeżdża do pracy, ma w UE szczególny status. Z tej możliwości korzystają przede wszystkim mieszkańcy pogranicza. W poszczególnych krajach UE nie ma jednolitej definicji pojęcia pracownika transgranicznego, a pracownicy podlegają przepisom państwa, w którym są zatrudnieni.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Przepisy poszczególnych państw dotyczące pracowników zatrudnionych na etat są w poszczególnych państwach trójstyku odmienne. Różnice te dotyczą głównie zasad ubezpieczenia zdrowotnego, korzystania z urlopu macierzyńskiego, pobierania zasiłku w razie utraty pracy (dla bezrobotnych), pobierania emerytury, opodatkowania przychodów i świadczeń rodzinnych dla dzieci. Elastyczność transgranicznego rynku pracy jest także z tych powodów stosunkowo niewielka dla małych i średnich przedsiębiorstw. Pracodawcy, którzy nie mają doświadczenia w tych sprawach i borykają się z brakiem pracowników, muszą poradzić sobie z nieznajomością różnic w przepisach. Mają oni duże problemy administracyjne z pokonaniem trudności, których często nie umieją rozwiązać. To utrudnia im szybkie pozyskanie niezbędnych i wykwalifikowanych pracowników. Zatrudnianiu obcokrajowców powinny towarzyszyć działania zapobiegające powstawaniu szarej strefy polegającej na zatrudnianiu na czarno.

POTENCJAŁ

Stworzenie warunków dla elastycznego rynku pracy w ERN, który będzie konkurencyjny. Będzie elastycznie reagował na zmiany gospodarki i rynek pracy pomimo odmiennych przepisów prawa w poszczególnych trzech państwach.

20

Gospodarka

Agencje pośrednictwa pracy

Do dobrego wykorzystania potencjału gospodarczego obszaru euroregionu ważne jest wspieranie jak najbardziej elastycznego rynku siły roboczej. Do jego rozwoju i zachowania mogłyby przyczynić się transgraniczne agencje pośrednictwa pracy.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Informacje nt. możliwości zatrudnienia i wolnych miejsc pracy w sąsiednim kraju są ograniczone. Duże, w większości ponadnarodowe firmy są w stanie prowadzić w sąsiednim kraju kampanie rekrutacyjne w celu pozyskania większej liczby pracowników. Możliwości rekrutacji niewielkiej liczby pracowników są dla mniejszych firm ograniczone. W celu poprawienia tej sytuacji warto byłoby, aby informacje nt. wolnych miejsc pracy gromadzone były w jednym podmiocie, który pośredniczyłby w zatrudnianiu w danym kraju euroregionu. Ponadto należy zapewnić wystarczającą promocję tych podmiotów. Takie agencje pośrednictwa pracy przekazywałyby sobie posiadane informacje nt. wolnych miejsc pracy.

POTENCJAŁ

Rozpoznanie transgranicznego rynku pracy w euroregionie i stworzenie warunków dla elastycznego transgranicznego rynku pracy.

21

Edukacja

Jakość kształcenia

Bogactwo euroregionu zależy jest przede wszystkim od wykształcenia jego mieszkańców. W dzisiejszych czasach rozwijających się nowoczesnych technologii wymagana jest coraz to nowsza wiedza i umiejętności pracowników. Przygranicznym regionom o niskim poziomie wykształcenia mieszkańców w szczególności zagraża więc to, że nie będą nadążały za tymi tendencjami, a rezultatem tego będzie stopniowa stagnacja gospodarcza.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Możliwości kształcenia w szkołach podstawowych w innym kraju aniżeli ojczystym są w ramach ERN ograniczone i niewystarczające. Większość szkół podstawowych nie utrzymuje ze sobą regularnych kontaktów. W regionie nie są wypracowywane żadne systemowe przesłanki, by uczniowie mogli regularnie odbywać wymienne programy edukacyjne w sąsiednim kraju. Takie programy realizowane w sąsiednim kraju powinny rozwijać nowe umiejętności i zdolności uczniów. Ponadto powinny stopniowo w naturalny sposób niwelować istniejące bariery występujące na terenie ERN wynikające z istnienia granicy.

POTENCJAŁ

Poprzez nietradycyjne formy zajęć już w szkołach podstawowych zapobiegać powstawaniu barier językowych, kulturowych, społecznych i zwyczajowych wynikających z tradycyjnego rozdzielania obszaru ERN granicami państwowymi.

22

Edukacja

Możliwość transgranicznej nauki w szkołach średnich

Kształcenie zawodowe na wysokim poziomie, w tym w zakresie języków obcych, należy do podstawowych przesłanek decydujących o dobrym miejscu na rynku pracy. Uczniowie jednak nie wiedzą o możliwości podjęcia nauki w szkole średniej po drugiej stronie granicy i z niej nie korzystają.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Każda strona ERN zapewnia wystarczające możliwości podjęcia nauki w szkołach średnich o ukierunkowaniu ogólnym lub zawodowym. Duży problem stanowi jednak odmienna struktura szkolnictwa w poszczególnych krajach, która sprawia, że kłopotliwe jest wzajemne uznawanie egzaminów maturalnych zdawanych w innych państwach. Problem ten praktycznie całkowicie ogranicza uczniom z pozostałych krajów ERN możliwości podjęcia nauki w specjalnie ukierunkowanych szkołach średnich.

POTENCJAŁ

Stworzenie podstawowych przesłanek dla podjęcia nauki w szkołach średnich uczniom ze wszystkich krajów euroregionu, w tym wzajemnego uznawania egzaminów maturalnych w tych krajach.

Bariery językowe

Odmienność języków w euroregionie stanowi trwałą barierę w komunikacji jego mieszkańców. Pomimo wspierania nauki języków w szkołach różnego szczebla niska znajomość języka obcego pozostaje często podstawową przyczyną niewystarczającej komunikacji, prowadzącej do powstania uprzedzeń, utrwalania niewiedzy i niezrozumienia odmienności kulturowej poszczególnych krajów.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Podstawową barierą w Euroregionie Nysa jest bariera językowa, która niwelowana jest bardzo powoli. Istnieje możliwość jej naturalnego pokonania przez prowadzenie zajęć z języka w szkole podstawowej w innym kraju aniżeli ojczystym. Niewystarczające i mało wykorzystywane są możliwości kształcenia w szkołach podstawowych w innym kraju aniżeli ojczystym w ramach ERN. Szkoły podstawowe w większości nie utrzymują ze sobą regularnych kontaktów. Nie są tworzone żadne konkretne organizacyjne przesłanki ani warunki, by nowi uczniowie mogli podjąć naukę w szkole podstawowej w sąsiednim kraju. Rodzice nie mają wystarczająco dużo informacji nt. możliwości i warunków takiej formy podstawowego kształcenia swoich dzieci. To bardzo ogranicza możliwości nauczania języka obcego w sąsiednim kraju.

POTENCJAŁ

Zmniejszanie bariery językowej i innych barier poprzez wykorzystanie możliwości zdobycia wykształcenia podstawowego w innym państwie w innym języku. Przygotowanie regularnych dedykowanych programów językowych w szkołach podstawowych Euroregionu Nysa.

Transgraniczny marketing turystyczny

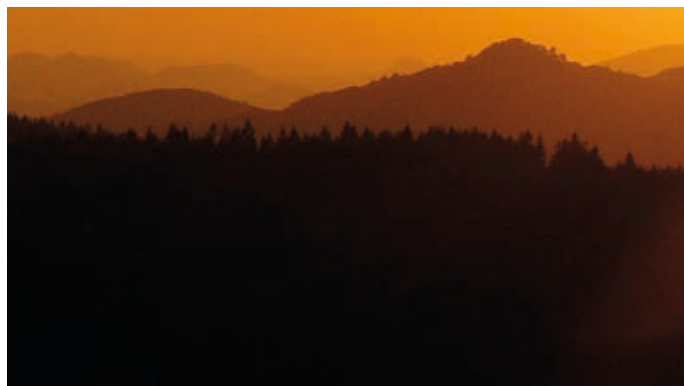
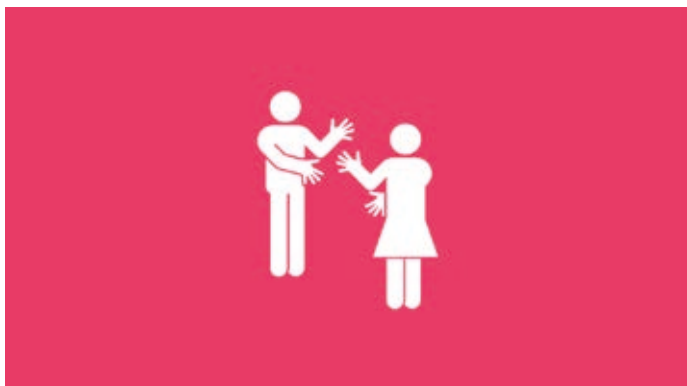
Po każdej stronie Euroregionu Nysa istnieje wiele ciekawych atrakcji turystycznych. Do tej pory jednak nie wykorzystywano w wystarczającym stopniu transgranicznego marketingu turystycznego do zachęcenia większego grona turystów z drugiej strony granicy do przyjazdu do poszczególnych miejsc turystycznych. Transgraniczny marketing można więc skierować do nowych grup turystów z sąsiedniego kraju.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Od powstania euroregionu realizowano szereg projektów skierowanych na rozwój i promocję turystyki w jego poszczególnych regionach turystycznych w Polsce, Niemczech i Czechach. Projekty te były w większości elementem przedsięwzięć dotyczących odnowienia starych i budowy nowych atrakcji turystycznych. Promocja skierowana była przede wszystkim do turystów, którzy do regionu już przyjechali. Brakuje regularnej ukierunkowanej transgranicznej promocji poszczególnych atrakcji turystycznych, prowadzonej w całym euroregionie, tj. także w pozostałych krajach Euroregionu Nysa. Oczywiście jest, że atrakcje turystyczne w jednym kraju nie są wystarczająco znane wśród turystów w kolejnych dwóch krajach euroregionu, dlatego niezbędne jest skierowanie działań marketingowych do potencjalnych turystów z sąsiedniego kraju na terenie całego Euroregionu Nysa.

POTENCJAŁ

Zwiększenie wiedzy nt. atrakcji turystycznych w sąsiednich krajach i zwiększenie potencjału turystycznego całego obszaru euroregionu. To jednocześnie zmniejszy natłok turystów w nadmiernie już odwiedzanych obszarach turystycznych.

25

Ruch turystyczny

Ścieżki turystyczne przekraczające granice

Granice pomiędzy Czechami, Niemcami a Polską tworzą masywy górskie ze stosunkowo gęstą siecią szlaków turystycznych. Ścieżki te prowadzą turystów do atrakcyjnych miejsc kulturowych, historycznych lub przyrodniczych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Ścieżki turystyczne prowadzą także wzdłuż granicy państwowej, często ją przekraczają i biegną dalej w drugim przygranicznym kraju. Nie zawsze nawiązujący szlak lub ścieżka turystyczna w drugim kraju ma takie same parametry. Niespodziewana zmiana jakości szlaku może w takiej sytuacji stwarzać problemy mniej sprawnym turystom lub rowerzystom. Turysta, planując na mapie trasę turystyczną, ma kłopot z oceną, czy podczas wędrowki pogorszy się jakość trasy. Z tego powodu warto przy remontach istniejących lub budowie nowych szlaków odpowiednio wcześniej podjąć współpracę transgraniczną z sąsiednimi krajami.

POTENCJAŁ

Wspólna koordynacja i współdziałanie mające na celu podniesienie jakości transgranicznych ścieżek turystycznych pozwoli na zniwelowanie różnic w ich jakości a także przyczyni się do rozwoju przygranicznego ruchu turystycznego.

26

Ruch turystyczny

Szlak rowerowy Odra–Nysa

Międzynarodowy szlak rowerowy Odra–Nysa ma swój początek w Czechach przy źródle Nysy Łużyckiej. Biegnie przez teren trzech państw: Czech, Niemiec i Polski. Zaczyna się na wysokości 640 m n.p.m., a kończy przy Morzu Bałtyckim na wyspie Uznam przy miejscowości Ahlbeck. Jego całkowita długość wynosi ok. 630 km.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Projekt międzynarodowego szlaku rowerowego Odra–Nysa rozpoczęto w 2011 roku. Celem projektu jest poprowadzenie tego szlaku rowerowego poza drogami z ruchem kołowym i jak najbliżej rzeki Odry i Nysy. Szlak rowerowy jest pod względem jego długości na tym terenie szczególnie. Na początku szlaku na odcinku kilkudziesięciu kilometrów od źródła teren jest bardzo urozmaicony. Utrzymanie takiego profilu wysokościowego szlaku, by nie był on zbyt uciążliwy fizycznie, jest bardzo trudne pod względem finansowym i budowlanym. Szlak rowerowy budowany jest stopniowo poszczególnymi odcinkami. Zakończenie inwestycji na całej długości planowane jest dopiero po 2021 roku.

POTENCJAŁ

Ukończenie w jak najkrótszym czasie szlaku rowerowego Odra–Nysa, który będzie prowadził poza drogami z ruchem kołowym i będzie wyposażony w infrastrukturę turystyczną odpowiadającą europejskim standardom.

Wokół Gór Izerskich

Projekt pn. „Rowerem wokół Gór Izerskich” dotyczy budowy nowego międzynarodowego polsko-czeskiego szlaku rowerowego. Powstanie pętla rowerowa, biegnąca przedgórzem Gór Izerskich. Będzie miała łącznie ok. 220 km długości.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

To projekt opiewający na 3,6 mln euro. Główny szlak rowerowy będzie prowadził po ważnych miejscach dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego i połączy ciekawe miejsca po obu stronach polsko-czeskiej granicy. Projekt ma 20 partnerów (miast, gmin, przedsiębiorstwo państwowe, Euroregion, polski powiat i czeski kraj samorządowy). Projekt przygotowano od 2014 roku. Z liczby zaangażowanych podmiotów wynika, że to wyjątkowy i ważny projekt na polsko-czeskim pograniczu.

POTENCJAŁ

Powstanie zupełnie nowy międzynarodowy produkt turystyczny, który w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia ruchu turystycznego w ciekawym i pomijanym turystycznie regionie Przedgórze Gór Izerskich po polskiej i czeskiej stronie.

Nowy Szlak Grzbietowy

Dawny szlak grzbietowy prowadzący z Gór Łużyckich przez Góry Izerskie do Karkonoszy powstał stopniowo od 1903 roku. Inspiracją do jego budowy były powstające w tamtym czasie szlaki alpejskie. W 2006 roku rozpoczęto jego stopniową odbudowę pn. „Nowy Szlak Grzbietowy”.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Dziś Nowy Szlak Grzbietowy liczy ok. 150 kilometrów długości. Prowadzi ze Szpindlerowego Młyna do Zittau przez Karkonosze i Góry Izerskie. Biegnie przez najpiękniejsze grzbietowe odcinki gór. Po czesko-niemieckim i czesko-polskim pograniczu prowadzą 3 odrębne szlaki: dla turystów pieszych, rowerzystów i narciarzy biegowych. Trasy zaprojektowano tak, by uniknąć kolizji pieszych i rowerzystów. Trasa dla pieszych prowadzi przez atrakcyjne turystycznie miejsca, które były do tej pory mało odwiedzane. Nowy Szlak Grzbietowy przygotowany jest do przedłużenia o kolejne trzydzieści kilometrów. Szlak ten jest zaprojektowany i przygotowany do realizacji. Nie wiadomo jednak, kiedy rozpoczną się prace po stronie polskiej.

POTENCJAŁ

W wyniku rozszerzenia Nowego Szlaku Grzbietowego powstaną nowe miejsca startowe i trasy. Dzięki temu częściowo odciążone zostaną najbardziej uczęszczane odcinki tego międzynarodowego górskiego szlaku.

Single-track

Tereny przygraniczne euroregionu są doskonale do budowy singletracków. To jednokierunkowe ścieżki rowerowe o szerokości na jednego rowerzystę, prowadzące najczęściej przez tereny leśne. Trasy mają zazwyczaj różne stopnie trudności. Obecnie rowerzyści mogą korzystać ze ścieżek o łącznej długości 80 km, biegnących przez tereny Polski i Czech, niedaleko miejscowości Nové Město pod Smrkem.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Budowę singltreku pod Smrkem rozpoczęto w 2008 roku. Obecnie są tu ścieżki o czterech stopniach trudności. Singltreki w Novym Městě pod Smrkem przyciągnęły do tego odległego rejonu Gór Izerskich wielu turystów – rowerzystów. Lokalny singltreki jest dziś bardzo znany zwłaszcza na pograniczu, ale przyjeżdżają tu także rowerzyści z bardziej odległych miejsc. W celu zrównoważonego rozwoju tej niedawno powstałej atrakcji sportowo-rekreacyjnej warto ścieżki singletrackowe rozszerzać na cały obszar Euroregionu Nysa. Na przykład po polskiej i niemieckiej stronie Gór Łużyckich.

POTENCJAŁ

Budowa nowych ścieżek singletrackowych i ośrodków w innych rejonach górskich po polskiej, niemieckiej i czeskiej stronie euroregionu w naturalny sposób ożywiłaby istniejący ruch turystyczny. Mogłoby tu powstać ważne europejskie centrum singletrackowe.

Magistrala Izerska

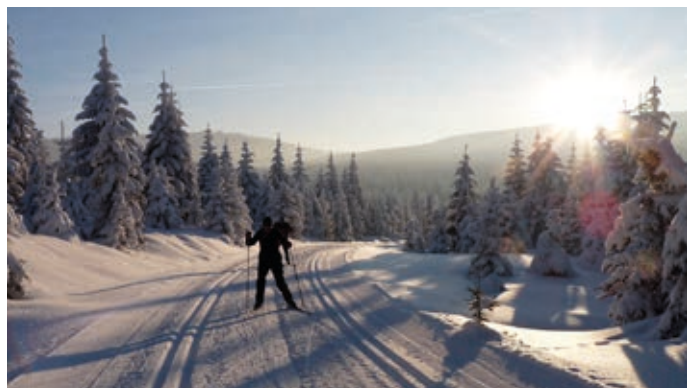
Magistrala Izerska to wykorzystywana turystycznie przez cały rok sieć szlaków prowadzących przez polsko-czeskie Góry Izerskie. Zimą to raj narciarstwa biegowego, gdzie organizowane są światowej sławy międzynarodowe zawody w narciarstwie biegowym „Jizerská 50” i „Bieg Piastów”. Latem z tras Magistrali Izerskiej korzystają rowerzyści i piesi turyści.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Magistrala Izerska liczy dziś łącznie ponad 200 km utrzymywanych tras narciarstwa biegowego. Łączna długość tras była stopniowo rozszerzana od 1984 roku. Po polskiej stronie Gór Izerskich znajduje się łącznie 200 km utrzymywanych tras. Pomimo wielu tras biegowych główne szlaki Magistrali Izerskiej są dziś bardzo przeciążone. Jedynym sposobem na ich odciążenie jest budowa kolejnych nowych tras, miejsc startowych i parkingów dla turystów odwiedzających góry zimą. Natłok turystów, który odnotowywany jest na Magistrali Izerskiej, będzie dzięki temu lepiej rozłożony.

POTENCJAŁ

W wyniku rozszerzenia Magistrali Izerskiej po polskiej i czeskiej stronie Gór Izerskich ruch turystyczny rozłoży się na większy obszar. Dzięki temu będzie możliwe zmniejszenie ruchu w miejscach wejścia na Magistralę Izerską i częściowo obniży się natłok na głównych trasach biegowych.

Specjalne transgraniczne połączenia sezonowe

W Euroregionie Nysa istnieją ciekawe miejsca turystyczne, które są mało dostępne za pośrednictwem transgranicznej publicznej komunikacji zbiorowej. Sytuację tę może poprawić wprowadzenie sezonowych transgranicznych specjalnych linii i połączeń, zapewniających komunikację przez granicę zimą dla narciarzy lub latem dla rowerzystów i turystów pieszych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

We współpracy miast, gmin z instytucjami administracyjnymi zajmującymi się transportem i turystyką można wskazać regiony, które są atrakcyjne turystycznie, ale źle dostępne lub w ogóle niedostępne komunikacją zbiorową. Na początkowym etapie każda strona ERN mogłaby w perspektywie średniookresowej wskazać kilka ciekawych rejonów, do których po wzajemnym uzgodnieniu wszystkich stron wprowadzone zostałyby regularne transgraniczne sezonowe połączenia komunikacyjne.

POTENCJAŁ

Wprowadzenie nowych, brakujących obecnie transgranicznych sezonowych połączeń, umożliwiających odwiedzanie miejsc turystycznych za pośrednictwem środków komunikacji zbiorowej.

Jakość wody na pograniczu

Czystość wody w przygranicznych rzekach nie była w przeszłości przedmiotem szczególnej troski, dopiero w ciągu ostatnich 25 lat zbudowano w euroregionie wiele nowych oczyszczalni ścieków. Stare oczyszczalnie ścieków zostały zmodernizowane, by spełniały normy unijne.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Norma unijna określa, że gminy do 2000 mieszkańców nie są zobowiązane do odprowadzania ścieków do centralnej oczyszczalni ścieków. W związku z tym wciąż wiele jest rzek, do których spływają ścieki z gospodarstw domowych. Zanieczyszczane są przede wszystkim cieki, przy których leżą małe gminy liczące poniżej 2000 mieszkańców. Gminy te nie mają obowiązku oczyszczania swoich ścieków. Należy się skupić na budowie oczyszczalni ścieków także w tych mniejszych gminach. Jeżeli jest to technicznie i ekonomicznie możliwe, warto budować oczyszczalnie ścieków wspólne dla kilku mniejszych gmin.

POTENCJAŁ

To ogromna szansa na podniesienie jakości wody w małych i dużych ciekach na ich całej długości i na terenie całego euroregionu.

Ubytek wody w przygranicznych rzekach

Częstym wahaniom pogody od przeciętnych wartości historycznych towarzyszy w ostatnich latach także ubytek wody w przygranicznych rzekach. Przygraniczne tereny z ubytkiem wody powierzchniowej stają się tzw. obszarami suszy. Zatrzymanie wody w krajobrazie na pograniczu staje się priorytetem.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Zmiany i wahania pogody często określane są zmianami klimatycznymi. Zmiany te w efekcie zmniejszają łączną sumę opadów i zwiększają ich czasową i lokalną nierównomierność. Bardzo suchy był przykładowo 2018 rok. Skutkiem tego jest także ubytek wód podziemnych. To jednak niejedyny powód ubytku wody na pograniczu. W wyniku ingerencji człowieka w środowisko opady są szybko odprowadzane z powierzchni i woda się tu nie zatrzymuje. Przykładem takich działań są prostowanie cieków, odwadnianie mokradeł. Zanikły drobne i małe naturalne zbiorniki. Niewłaściwa gospodarka prowadzona jest na gruntach rolnych. W Euroregionie Nysa problem stanowi także rozszerzanie wydobycia węgla brunatnego w kopalni Turów. Rozszerzenie wydobycia stanowi duże ryzyko dla źródeł wód podziemnych na pograniczu Czech, Polski i Niemiec. Pogłębienie kopalni o 80 metrów pod poziom morza może spowodować trwałe zmiany warunków hydrologicznych w krajobrazie wszystkich państw euroregionu.

POTENCJAŁ

Konieczne jest podejmowanie wszystkich drobnych i większych działań służących zatrzymaniu wód opadowych, co będzie zapobiegało ubytkowi wód podziemnych. Niedobór i trwałe zmniejszenie ich zasobów mogłyby doprowadzić nawet do katastrofy ekologicznej na danym terenie. Niezbędne jest stopniowe przeprowadzenie na terenie całego Euroregionu Nysa wszystkich działań, które w jak największym stopniu zatrzymają wodę w krajobrazie.

Powodzie nie znają granic

Wahaniom pogody często towarzyszą obfite opady. W ich wyniku na terenie euroregionu pojawiają się szybkie i rozległe powodzie przekraczające granice państwowe. Budowa obiektów przeciwpowodziowych wymaga koordynacji po wszystkich stronach granicy.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W 2002 roku powódź wystąpiła w dorzeczu rzeki Witki. Całkowite szkody oszacowano na ok. 200 mln euro (3,2 mld CZK). W 2010 roku w wyniku obfitych i długotrwałych opadów pojawiły się powodzie, które dotknęły rejon północnych Czech, Saksonii i część południowo-zachodniej Polski. Najbardziej poszkodowane były ośrodki osadnicze Heřmanice, Raspenava, Chrástava, Hrádek nad Nisou, Frýdlant, Lindava. W Polsce dotknięte zostały miasta Bogatynia i Zgorzelec. Szkody po tej powodzi były kilkukrotnie wyższe aniżeli w przypadku powodzi w 2002 roku i zostały już w większości zlikwidowane. Wciąż jednak nie podjęto takich działań, by w razie kolejnych długotrwałych i nadmiernych opadów zminimalizować szkody majątkowe i zapobiec ewentualnym ofiarom ludzkim.

POTENCJAŁ

Dokończenie niezbędnych działań przeciwpowodziowych na terenie całego euroregionu. Przeprowadzone działania przeciwpowodziowe muszą być także związane z zatrzymywaniem wody w krajobrazie na czas dłuższej trwającej suszy.

Usuwanie roślin inwazyjnych

Rośliny inwazyjne stanowią problem po wszystkich trzech stronach Euroregionu Nysa. Największy kłopot sprawiają głównie w korytach przygranicznych rzek, gdzie w sposób niekontrolowany rozprzestrzeniają się wzdłuż cieków. Należy je usuwać na bieżąco, w skoordynowany sposób i po wszystkich stronach granicy.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W Euroregionie Nysa występują nieautochtoniczne inwazyjne gatunki roślin, w szczególności w pobliżu cieków i rzek. Problem ten najbardziej odczuwalny jest nad Nysą i Witką. Przed pierwszą likwidacją nieautochtonicznych roślin z dorzecza rzeki Nysy ich obecność stwierdzono na powierzchni aż 34 ha. Aby zapobiec powtórnemu niekontrolowanemu rozprzestrzenianiu się tych inwazyjnych roślin, które wciąż występują w regionie, bardzo ważne jest regularne monitorowanie ich występowania. Ważny jest dobór odpowiedniej metody usuwania inwazyjnych gatunków roślin. Niektóre gatunki rozprzestrzeniają się także wegetatywnie i należy zlikwidować cały porost, by zapobiec ponownemu rozprzestrzenianiu z pozostawionych osobników.

POTENCJAŁ

Zachowanie w dorzeczu rzek i na terenie Euroregionu Nysa autochtonicznych gatunków roślin, które są wypierane przez nowe agresywne i inwazyjne gatunki roślin.

Zachowanie jakości porostów leśnych

Przygraniczne góry i podgórskie tereny euroregionu porośnięte są lasami. W celu zachowania ekosystemów leśnych i jakości gospodarowania na pograniczu konieczna jest wspólna koordynacja działań po obu stronach granicy.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Po katastrofie ekologicznej z lat 80. XX wieku, gdy drzewostany przygranicznych Gór Łużyckich, Izerskich i Karkonoszy zostały zniszczone przez zanieczyszczenia przemysłowe, a potem zaatakowane przez kornika, drzewostany stopniowo zostały odbudowane. Do odbudowy lasu wykorzystano nowe nieautochtoniczne gatunki drzew, które obecnie okazują się nieodpowiednie. Dziś ten odbudowany drzewostan cierpi na choroby grzybowe i stopniowo marnieje. Obumierające rośliny są sukcesywnie zastępowane autochtonicznymi drzewami. Ponieważ w ostatnich latach stan zdrowia lasów znacznie się pogorszył, działania te są intensyfikowane. Jakość drzewostanu leśnego zależy w szczególności od jego składu gatunkowego. Potwierdza się, że pierwotny skład lasu jest bardziej wytrzymały i odporny na szkodniki aniżeli nieautochtoniczne gatunki drzew. Dla utrzymania jakości lasu decydująca jest nie tylko trwała stabilność drzewostanu, ale także wspomaganie, utrzymanie i odbudowa całego pierwotnego ekosystemu leśnego.

POTENCJAŁ

Trwałe utrzymanie zdrowych lasów w regionie trzech państw w euroregionie, w szczególności w przygranicznych górach. Lasy te są niezbędne do zachowania ekosystemu na całym obszarze.

Utrzymanie cech krajobrazowych na pograniczu

Ze względu na peryferyjne położenie przygraniczne tereny euroregionu zachowały pierwotne i dziewicze cechy krajobrazowe. Obszary te stały się atrakcyjne pod względem uprawiania turystyki, jak i miejsca zamieszkania. W celu zachowania cech krajobrazowych konieczna jest jednak wzajemna transgraniczna koordynacja działań.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W ramach ochrony cech krajobrazowych można stosować tylko instrumenty, jakimi dysponują jednostki administracji terytorialnej w poszczególnych krajach euroregionu. Warto więc, by do działań na rzecz utrzymania wyjątkowych cech krajobrazowych w euroregionie włączyły się wszystkie organizacje, które takimi ustawowymi i legislacyjnymi instrumentami dysponują. Ich współpraca i wzajemne przekazywanie informacji nt. przygotowywanych opracowań studyjnych, planowanych zmian w planach zagospodarowania przestrzennego są niezbędne do zachowania cech krajobrazowych. W razie planowania nowych obiektów lub elementów zmieniających cechy krajobrazowe warto byłoby informować o tym sąsiednie państwo i wnioskować o jego stanowisko w odniesieniu do planowanej budowy.

POTENCJAŁ

Współpraca na szczeblach krajowych w celu zachowania wyjątkowych cech krajobrazowych euroregionu, który był w historii ukształtowany przez poszczególne wpływy kulturowe mieszkających tu narodów.

Zanieczyszczenie światłem przekraczające granice

Codzienne życie mieszkańców na ścisłym pograniczu wymaga wzajemnego szacunku i roztropności. W związku z tym konieczne jest często dostosowywanie swoich działań lub biznesu po jednej stronie granicy tak, by nie wpływało to negatywnie na życie ludzi po drugiej stronie granicy. Dotyczy to także transgranicznego zanieczyszczenia światłem, które jest negatywnym przejawem współczesnego świata.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Zanieczyszczenie światłem powstaje wskutek nadmiernego oświetlenia aglomeracji mieszkalnych i przemysłowych. Zimą to także oświetlenie narciarskich tras zjazdowych. Dużymi emitentami zanieczyszczenia światłem na pograniczu są zakłady produkcyjne, centra handlowe i inne organizacje. Zanieczyszczenie światłem jest negatywnym przejawem współczesnego świata. Spółka, która ma duże szklarnie do upraw warzyw zlokalizowane w pobliżu czeskiej i niemieckiej granicy, była wielkim producentem zanieczyszczenia światłem. Po protestach z czeskiej i niemieckiej strony obiekty zostały zacienione i sytuacja się poprawiła. Należy działać na rzecz wspólnego i stopniowego zmniejszenia zanieczyszczenia światłem na terenie całego Euroregionu Nysa. Obniża ono jakość regionu Gór Izerskich i ich okolic, który został ustanowiony pierwszym transgranicznym parkiem ciemnego nieba na świecie. Park ciemnego nieba obejmuje powierzchnię niespełna 75 kilometrów kwadratowych i swoim zasięgiem obejmuje czeską miejscowość Jizerka i polskie Orle.

POTENCJAŁ

Zachowanie lub rozszerzenie pierwszego transgranicznego parku ciemnego nieba na świecie. Zmniejszanie lub regulowanie zanieczyszczenia światłem na terenie Euroregionu Nysa poprzez wspólnie prowadzone ukierunkowane i planowane działania.

Nielegalny wywóz odpadów

Każdy kraj euroregionu ma wciąż odmienne zasady dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi i przemysłowymi oraz ich likwidacji. Ze względów ekonomicznych często pojawiają się na pograniczu sytuacje, gdy odpady są przewożone przez granicę i gromadzone na nielegalnych składowiskach. Mogą one w trwały sposób negatywnie wpływać na środowisko na pograniczu.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Aby zapobiec nielegalnemu przemieszczaniu odpadów z jednego państwa do drugiego, konieczne jest opracowanie wspólnych działań prewencyjnych, które będą temu przeciwdziałać lub choćby to minimalizować. Ponadto w sytuacjach zarówno jednorazowego, jak i regularnego występowania tego typu nielegalnej działalności, która może stanowić zagrożenie ekologiczne dla sąsiedniego kraju, powinna być jak najszybciej podjęta współpraca transgraniczna mająca na celu ujawnienie sprawcy, natychmiastowe przeciwdziałanie jego działalności i ukaranie go. Muszą powstać instrumenty, które zmuszą sprawcę, by sam usunął i ekologicznie zutylizował odpady lub zapłacił za ekologiczną likwidację nielegalnie przywiezionych odpadów zza granicy.

POTENCJAŁ

Na bazie współpracy transgranicznej wszystkich zainteresowanych jednostek administracji terytorialnej stworzenie i aktywne podjęcie działań, które zapobiegają będą nielegalnemu transgranicznemu obrotowi odpadami przemysłowymi i komunalnymi.

Zagrożenie transgranicznymi pożarami lasów

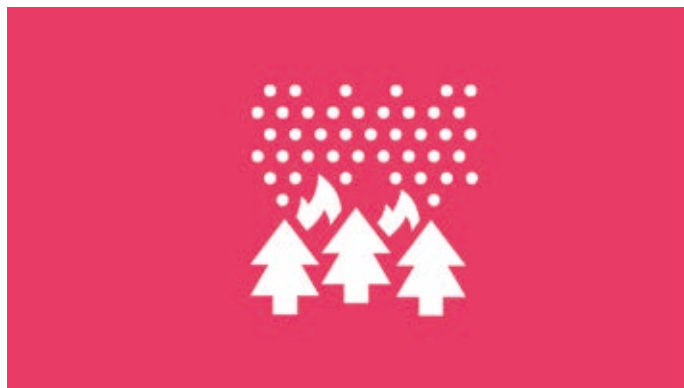
Peryferyjne położenie przygranicznych drzewostanów stanowi często przeszkodę w gaszeniu pożarów. W razie pożaru lasu w pobliżu granicy państwa jego zlokalizowanie i dostęp do niego ze sprzętem pożarniczym są o wiele trudniejsze. Współpraca transgraniczna jest więc niezbędna, ponieważ z drugiej strony granicy walka z pożarami często może być łatwiejsza, a wspólnie koordynowane działania z obu stron granicy skuteczniejsze.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W miesiącach letnich przy wzmożonym ruchu turystycznym w górach, zwłaszcza w czasie wakacji i w czasie dłuższej trwającej suszy, istnieje większe ryzyko powstania pożarów lasu. Gdy występują negatywne warunki meteorologiczne związane z suszą i dodatkowo towarzyszy temu wiatr, pożary lasów rozprzestrzeniają się z dużą prędkością. Konieczne jest więc, by pożar na terenie Euroregionu Nysa był szybko zgłoszony i jak najszybciej zlokalizowany przez straż pożarną, która może na miejsce zdarzenia dotrzeć najszybciej. Współpraca transgraniczna jednostek straży pożarnej ze wszystkich stron przygranicznych gór stanowi podstawową przesłankę skutecznej i szybkiej walki z pożarem. Wspólne skoordynowane działania straży pożarnych z obu stron granicy w trudno dostępnym terenie są o wiele skuteczniejsze.

POTENCJAŁ

W razie wystąpienia pożaru lasu na pograniczu należy pożar jak najszybciej zlokalizować we współpracy z jednostkami straży pożarnej z drugiej strony granicy. W ten sposób można zapobiec dużym szkodom w drzewostanie leśnym po obu stronach granicy.

Bariera językowa w jednostkach zintegrowanego systemu ratownictwa

Codziennie życie na pograniczu stawia wymagania co do umiejętności porozumiewania się także po drugiej stronie granicy. Dotyczy to tym bardziej sytuacji kryzysowych, gdy działania ratownicze podejmowane są przez jednostki ratownicze z kilku państw. Podczas wspólnych działań ratowniczych, które odbywają się na ogół w czasie dużych klęsk przyrodniczych, awarii przemysłowych i pożarów przekraczających granice państwowe, konieczne jest, aby bariera językowa pomiędzy jednostkami ratowniczymi była jak najmniejsza.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Bariera językowa może utrudniać wspólne transgraniczne działania ratownicze. W kryzysowych momentach międzynarodowych działań ratowniczych każde niezrozumienie może oznaczać odniesienie obrażeń lub zagrożenie życia ludzkiego. Stąd konieczna jest jak najlepsza znajomość języka sąsiedniego państwa przez funkcjonariuszy jednostek służb ratowniczych. W celu ułatwienia komunikacji między jednostkami z kilku państw można testować i wykorzystywać najnowocześniejszy sprzęt do tłumaczenia, co może częściowo zastąpić znajomość języka. Jednocześnie osobista znajomość języka członków jednostek ratowniczych powinna być jak najwyższa i regularnie powinna być odświeżana w trakcie wspólnych zajęć.

POTENCJAŁ

Zwiększenie gotowości do podejmowania działań przez jednostki ratownicze podczas wspólnych akcji jednostek z kilku państw poprzez zniwelowanie bariery językowej w służbach zintegrowanego systemu ratownictwa.

Tworzenie i aktualizacja planów służb zintegrowanego systemu ratownictwa

Katastrofy przyrodnicze lub klęski żywiołowe rozprzestrzeniają się bez względu na granice państw. W celu łagodzenia ich skutków na pograniczu potrzebne jest skoordynowane podejście zintegrowanych systemów ratownictwa wszystkich stron. Na potrzeby międzynarodowej współpracy jednostek ratowniczych warto opracowywać z wyprzedzeniem wspólne plany zintegrowanego systemu ratownictwa oraz regularnie je aktualizować.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W 2004 roku powstała grupa ekspercka EUREX – Transgraniczna współpraca kryzysowa, w której skład wchodzi służby zintegrowanego systemu ratownictwa Euroregionu Nysa. Stworzenie i aktualizacja wspólnych transgranicznych planów zintegrowanego systemu ratownictwa dotyczy wszystkich jego głównych służb, ratownictwa medycznego, straży pożarnej i policji. Warto do tych działań zaprosić także inne ważne jednostki zintegrowanego systemu ratownictwa, np. górskie ochotnicze pogotowie ratownicze, czerwony krzyż i straż miejską. Tworząc i aktualizując wspólne plany, należy uznanować obowiązki prawne poszczególnych krajów i ich przestrzegać. Mogą one być w ramach współpracy w pewnym stopniu ograniczeniem, dlatego warto wspólnie te bariery prawne stopniowo usuwać w celu łatwiejszego opracowania i aktualizowania planów.

POTENCJAŁ

Gromadzenie doświadczeń, danych niezbędnych do tworzenia i aktualizacji wspólnych planów zintegrowanego systemu ratownictwa. Celem jest ich dobre i sensowne opracowanie lub zainicjowanie zmian legislacyjnych uwzględniających potrzeby zintegrowanego systemu ratownictwa, aby możliwe było wzajemne współdziałanie przy podejmowaniu pomocy transgranicznej.

Transgraniczna szybka pomoc lotnicza

Ratownictwo lotnicze stało się standardowym elementem szybkiej pomocy ratowniczej. Obszary transgraniczne znajdują się często w zasięgu pomocy lotniczej z obu stron granicy. Ten transgraniczny zasięg staje się potencjalną korzyścią, ale w celu jego wykorzystania należy podejmować regularne działania międzynarodowe, do których należy na przykład oficjalny wniosek o pomoc, by w razie potrzeby można było wykorzystać transgraniczną szybką pomoc lotniczą.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Transgraniczna współpraca służb ratownictwa medycznego rozwija się od 2007 roku. Zgodnie z przepisami unijnymi do transgranicznej pomocy lotniczej wystarczą porozumienia między Krajem Libereckim a Saksonią. Brak porozumienia ze stroną polską. Transgraniczna szybka pomoc lotnicza nie jest obecnie standardowo wykorzystywana. Musi ona spełniać warunki standardowego ruchu lotniczego. Jednym z podstawowych warunków jest na przykład oświetlenie miejsca lądowania i startu. Lotnicza służba ratownicza jest dziś ograniczona przez wiele czynników, które należy stopniowo usuwać na terenie całego Euroregionu Nysa stwarzając warunki do naturalnego korzystania z transgranicznej szybkiej pomocy lotniczej.

POTENCJAŁ

Stworzenie sieci kooperacji lotniczej służby ratowniczej pomiędzy trzema krajami w Euroregionie Nysa przy wsparciu jednostek samorządu terytorialnego euroregionu lub przy wsparciu rządów wszystkich trzech krajów.

Narkotyki nie znają granic

Transgraniczna dystrybucja narkotyków i uzależnienie od narkotyków głównie osób młodocianych stanowi duży problem we wszystkich trzech krajach zrzeszonych w Euroregionie Nysa. Walka z nielegalną produkcją i używaniem narkotyków oraz profilaktyka powinny być prowadzone w sposób skoordynowany po wszystkich trzech stronach, by miało to ponadnarodowy zasięg i odpowiednią skuteczność.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Nielegalna produkcja, dystrybucja i sprzedaż narkotyków to zabronione prawem działania, które są śledzone i monitorowane przez jednostki bezpieczeństwa i policję. Pomimo restrykcji te działania wciąż wzbudzają zainteresowanie niektórych zorganizowanych nielegalnych grup, dla których stanowią możliwe źródło przychodów finansowych. Największym problemem na pograniczu jest dziś nielegalna uprawa marihuany i produkcja narkotyków syntetycznych. Surowcem służącym do produkcji syntetycznych narkotyków są najczęściej lekarstwa. W większości nielegalnie przywożone są z Polski do Czech, gdzie syntetyczne narkotyki są wytwarzane. Następnie nielegalnie wyprodukowane narkotyki przemycane są przez granice i sprzedawane w Niemczech, Polsce i w innych krajach.

POTENCJAŁ

Opracowanie, stosowanie i aktualizowanie we współpracy poszczególnych zainteresowanych instytucji z obszaru euroregionu skutecznych procedur przeciwko nielegalnym działaniom związanym z produkcją, dystrybucją i zażywaniem narkotyków.

Przestępczość transgraniczna

Otwarcie granic państwowych w ramach strefy Schengen i różna siła nabywczą mieszkańców w poszczególnych jej państwach wpływa na rozwój transgranicznej przestępczości. W celu jej systematycznego ograniczenia pożądana jest skoordynowana i ciągła transgraniczna współpraca policji i służb celnych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Transgraniczna przestępczość oznacza dla jej sprawców lub grup przestępczych częściową anonimowość. Transgraniczna przestępczość wykorzystuje możliwości działania w różnych krajach, co utrudnia jej zidentyfikowanie i ukaranie wszystkich sprawców. W grupie najczęściej występujących form przestępczości transgranicznej są kradzieże samochodów, ciągników i specjalistycznego sprzętu oraz ich przewożenie do innych krajów, produkcja i dystrybucja narkotyków oraz podrabianie i dystrybucja środków pieniężnych. Ponadto na pograniczu mają miejsce niezorganizowane drobniejsze kradzieże, których sprawcami są często osoby z marginesu społecznego z sąsiedniego kraju.

POTENCJAŁ

Współpraca transgraniczna wszystkich jednostek zajmujących się dochodzeniami oraz prewencją i ujawnianiem transgranicznych czynów przestępczych.

Przestępczość transgraniczna

Obszary przygraniczne są często miejscem zwiększonej przestępczości. Dochodzenia z tym związane zazwyczaj wymagają transgranicznej współpracy wszystkich jednostek zajmujących się wykrywaniem przestępczości transgranicznej z obu stron granicy. Są to działania bardzo skomplikowane pod względem administracyjnym, wymagające dużego wyczucia.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Przestępczość transgraniczna ma swoje specyficzne cechy. Większość dobrze zorganizowanych grup przestępczych wykorzystuje odmienne przepisy prawa poszczególnych państw oraz różne procedury organów policji na korzyść swojej nielegalnej działalności. Oprócz współpracy jednostek policji w zakresie ujawniania transgranicznej przestępczości konieczna jest także współpraca innych organów państwa zajmujących się dochodzeniami, udowadnianiem przestępstw i skazywaniem sprawców. W tym celu konieczna jest także współpraca transgraniczna różnych jednostek organizacyjnych państwa. Obejmuje to współpracę różnego typu, w tym współpracę administracyjną. Takie transgraniczne współdziałanie jest czasami bardzo czasochłonne.

POTENCJAŁ

Uproszczenie współpracy transgranicznej wszystkich podmiotów zajmujących się przestępczością. Zmniejszenie przestępczości transgranicznej poprzez szybkie transgraniczne współdziałanie jednostek uczestniczących w procesie dochodzeniowym i karaniu przestępczości transgranicznej.

Odmienne zasady programów pomocowych

Wszystkie programy pomocowe mają odrębne zasady i są w różny sposób uciążliwe pod względem obsługi administracyjnej. To podstawowa bariera ograniczająca potencjalnych wnioskodawców w korzystaniu z programów pomocowych i bezbłędnym rozliczeniu wykorzystanych środków finansowych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Różne programy pomocowe Unii Europejskiej rządzą się własnymi zasadami i wymagają odmiennej obsługi administracyjnej. W ramach danego programu pomocowego warunki udzielania dofinansowania mogą się nieco zmieniać nawet w okresie jego wykorzystywania. Skutkować to może niepotrzebnie większymi błędami administracyjnymi podczas realizacji projektu i korzystania ze środków pomocowych. Błędy te mogą być sankcjonowane finansowo przez instytucję udzielającą dofinansowania lub organy kontroli. Ujednolicenie zasad korzystania ze środków finansowych z różnych programów UE ułatwiłoby obsługę administracyjną i obniżyło liczbę błędów popełnianych przez wnioskodawców.

POTENCJAŁ

Harmonizowanie i ujednolicanie procedur dotyczących korzystania ze środków finansowych z różnych funduszy unijnych, w szczególności funduszy przeznaczonych na współpracę transgraniczną.

Poszukiwanie nowych partnerstw

Wskazane jest rozszerzanie transgranicznych struktur roboczych Euroregionu Nysa o kolejne aktywne osoby i grupy z wszystkich trzech przygranicznych obszarów Euroregionu Nysa. Zawsze warto angażować w działania nowe aktywne osoby o różnych zawodach i specjalizacjach. Zazwyczaj są one autorami nowych pomysłów i wyzwań, które potrafią zrealizować. Opis analizowanego zakresu

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W celu dalszego rozwoju euroregionu wskazane byłoby rozszerzenie jego aktywnej bazy roboczej o nowych współpracowników, którzy będą aktywnie przedstawiać nowe pomysły i projekty. Na bazie ich współpracy z obecnymi doświadczonymi pracownikami w Euroregionie Nysa można realizować większe, jak i mniejsze projekty. Mogą one być znaczącym wkładem w rozwój obszaru i korzyścią dla mieszkańców Euroregionu Nysa.

Do tych celów służy „60. Ogólna tematyka” tej publikacji zawierająca prostą koncepcję projektową.

POTENCJAŁ

Poszukiwanie i znalezienie nowego kapitału ludzkiego do współpracy transgranicznej, który pomoże inicjować i realizować nowe projekty służące rozwojowi Euroregionu Nysa. To wspomogłoby rozwój zrównoważony tego obszaru przygranicznego wszystkich trzech sąsiadujących krajów.

Informacje statystyczne

Ważną rolę w podejmowaniu decyzji o przyszłym rozwoju demograficznym, gospodarczym i społecznym w każdym obszarze terytorialnym, a więc także w regionie trzech państw euroregionu, odgrywają dane statystyczne. W kontekście międzynarodowym problem stanowi wzajemna porównywalność pozyskiwanych danych pod względem metodyki, czasu i przestrzeni.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Dane statystyczne różnego rodzaju gromadzone są od momentu powstania Euroregionu Nysa. Pierwsza publikacja zawierająca podstawowe dane nt. euroregionu ukazała się w 1994 roku. W kolejnych pięciu latach materiały były wydawane jednorazowo lub nieregularnie i dotyczyły różnych dziedzin. Od 2000 roku regularnie przygotowywane jest w formie elektronicznej opracowanie „Euroregion Nysa – podstawowe informacje”, obejmujące przede wszystkim informacje nt. ludności, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarczych, siły roboczej, kultury, struktury gleby, a w ostatnich latach to także cenne źródło danych dotyczących liczby miejsc w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania i ich wykorzystania. Od 2003 roku badane są ceny artykułów spożywczych i usług w poszczególnych częściach euroregionu. Kluczowym źródłem danych jest „Rocznik Euroregionu Nysa”. Ponadto istnieją tematycznie ukierunkowane publikacje („Dzieci w Euroregionie Nysa”, „Mężczyźni i kobiety w Euroregionie Nysa” itp.).

POTENCJAŁ

Dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego tego regionu ważne jest stworzenie przesłanek dla regularnego gromadzenia danych statystycznych i ich publikowania w euroregionie z wykorzystaniem jednolitej metodyki. Przedmiotem zainteresowania będą przede wszystkim statystyki społeczne, ale konieczne jest także pozyskanie danych z makroekonomii, przemysłu, budownictwa. Następnie dane te będzie można wykorzystać na rzecz wspierania rozwoju gospodarczego Euroregionu Nysa.

Szybka transgraniczna pomoc medyczna

Rosnący na pograniczu ruch mieszkańców przemieszczających się do pracy lub podróżujących w czasie wolnym w celach turystycznych niesie ze sobą ryzyko wystąpienia sytuacji, gdy konieczne jest skorzystanie z szybkiej pomocy medycznej.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Czas dojazdu szybkiej pomocy medycznej jest określony w przepisach prawa. Dla przykładu w Czechach wynosi do 15 minut od zgłoszenia potrzeby szybkiej pomocy medycznej. Istnieją jednak okoliczności, gdy określonego w przepisach czasu na udzielenie szybkiej pomocy medycznej trudno jest dotrzymać. Powodem może być gorsza dostępność komunikacyjna miejsca z powodu warunków meteorologicznych, wystąpienie zdarzenia nadzwyczajnego z większą liczbą rannych w razie wypadków drogowych, awarii ekologicznych itp. Pojawiają się także przypadki, gdy udzielenie szybkiej pomocy medycznej w bardzo krótkim czasie ratuje życie ludzkie. W sytuacji takich nadzwyczajnych zdarzeń konieczne jest udzielenie transgranicznej szybkiej pomocy medycznej. Po otrzymaniu niezbędnej szybkiej transgranicznej pomocy medycznej pacjent byłby następnie przekazany pod opiekę medyczną personelu w jego kraju.

POTENCJAŁ

Wykorzystanie synergii placówek służby zdrowia i personelu w ramach transgranicznego udzielania szybkiej pomocy medycznej w razie zdarzeń nadzwyczajnych i przy ratowaniu życia ludzkiego.

Współpraca szpitali

Opieka zdrowotna na wysokim poziomie należy do podstawowych i ważnych wartości społecznych krajów Unii Europejskiej. Poszczególne państwa Wspólnoty mają różne przepisy prawa w zakresie świadczenia opieki zdrowotnej. Mają jednak taką samą potrzebę, by opieka zdrowotna świadczona była na jak najwyższym poziomie.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Po trzech stronach granicy euroregionu zapewniona jest dziś opieka zdrowotna dla wszystkich obywateli. Należy ją skutecznie ulepszać i rozwijać. Jedną z możliwych form jej doskonalenia jest także transgraniczna współpraca szpitali. Międzynarodowa współpraca szpitali ma dziś wiele przeszkód. Do największych należą między innymi przepisy w zakresie refundacji przez zakłady ubezpieczeń zdrowotnych i ramy prawne dotyczące wykonywania zawodów medycznych i współpracy lekarzy i personelu medycznego. Ponadto wciąż aktualna jest również bariera językowa. Bariery wynikające z odmiennych przepisów prawa trzeba zdefiniować, po czym należy inicjować i przeprowadzić właściwe zmiany legislacyjne. Współpraca szpitali jest możliwa także w formie wzajemnego kształcenia personelu medycznego i lekarzy w postaci staży w najlepszych placówkach służby zdrowia w euroregionie lub jako krótkotrwała wzajemna pomoc kadrowa.

POTENCJAŁ

Stopniowa harmonizacja i ujednoczenie przepisów w zakresie służby zdrowia w celu umożliwienia współpracy szpitali w ramach świadczenia transgranicznej opieki zdrowotnej w Euroregionie Nysa.

Letni festiwal transgraniczny

W okresie letnim odbywa się wiele tradycyjnych imprez kulturalnych i festiwali, które cieszą się dużą popularnością i są licznie odwiedzane. Wydarzenia te mają w większości charakter krajowy, chociaż goszczą na nich także zagraniczni wykonawcy.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W Euroregionie Nysa brak klasycznego letniego międzynarodowego wydarzenia – transgranicznego letniego festiwalu muzycznego skierowanego do szerokiej publiczności lub imprezy kulturalnej tego typu, gdzie będą występować artyści z Polski, Czech i Niemiec. Takie wspólne wydarzenie kulturalne przyczyniłoby się do integracji mieszkańców wszystkich trzech krajów. Jego zaczątkiem mogłyby być rodzime małe festiwale muzyczne organizowane już w miastach poszczególnych krajów Euroregionu Nysa. Mogłyby się one przekształcić w międzynarodowy festiwal muzyczny. Poszczególne kraje euroregionu kolejno zajmowałyby się jego organizacją. Festiwal co roku gościłby w innym kraju i regularnie odbywałby się w danym państwie raz na 3 lata. Koncepcja festiwalu i sposób jego organizacji zależny byłby od ustaleń inicjatorów i organizatorów. Może powstać także całkowicie nowy festiwal trwający jeden lub dwa dni. Głównymi realizatorami festiwalu mogłyby być jednostki samorządu terytorialnego z obszaru euroregionu. Poszczególne miasta zajmujące się organizacją tego wydarzenia przygotowywałyby je we współpracy z innymi podmiotami z euroregionu. Działania marketingowe związane z wydarzeniem warto by prowadzić równolegle we wszystkich trzech krajach.

POTENCJAŁ

Regularna organizacja międzynarodowego letniego transgranicznego festiwalu muzycznego, który wzbogaciłby letni kalendarz kulturalny i mógłby łączyć oraz promować obszar Euroregionu Nysa.

Teatry

Gerhart Hauptmann był laureatem Nagrody Nobla z 1912 roku, mieszkał w Szklarskiej Porębie. Nazwisko Hauptmannów przyciągnęło do regionu wielu gości ze świata kultury. Dziedzictwo kulturowe tego rodzaju można by wykorzystać również dziś z korzyścią dla wszystkich teatrów z euroregionu.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W większych miastach euroregionu istnieją stałe sceny teatralne. W euroregionie nie ma jednak zwyczaju organizowania przez teatry występów gościnnych w sąsiednich krajach. Nazwisko Gerharta Hauptmanna mogłoby patronować serii spektakli teatralnych o zasięgu transgranicznym. Przedstawienia odbywające się w języku obcym wciąż stwarzają barierę językową, którą jednak można pokonać za pomocą środków technicznych. Teksty i fabułę spektaklu można tłumaczyć i na bieżąco wyświetlać w danym języku na panelu umieszczonym zazwyczaj nad sceną. Urządzenie tego typu wykorzystuje już teatr im. F. X. Šaldy w Libercu dla gości z Niemiec, którzy przyjeżdżają do Liberca na spektakle teatralne. Przetestowano już więc sprzęt techniczny, który można by kupić i wykorzystywać także w innych teatrach.

POTENCJAŁ

Możliwość wzbogacenia repertuaru spektakli teatralnych w Euroregionie Nysa i zwiększenie liczby widzów w poszczególnych teatrach.

Sieć muzeów

Stosunkowo dużo ciekawych muzeów różnej wielkości stanowi w ramach euroregionu duży potencjał turystyczny. Nie jest on jednak w pełni wykorzystany z rozmaitych powodów, np. brakuje informacji o istnieniu muzeum, muzeum nie prowadzi zniżkowych biletów.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Do podniesienia atrakcyjności muzeów i zwiększenia liczby odwiedzających mogłoby się przyczynić wzajemne transgraniczne udzielanie zniżek na bilety do muzeów w sąsiednim kraju. Zasady udzielania zniżek byłyby ustalone przez partnerów w taki sposób, by nie dyskryminować poszczególnych muzeów i odwiedzających. Ponadto wspierano by się wzajemnie, transgranicznie w promowaniu poszczególnych muzeów. Turystów mogłoby zachęcić na przykład oferta, że im więcej muzeów odwiedzą w wyznaczonym okresie, tym większą zniżkę otrzymają przy zakupie biletów lub będą mieli możliwość skorzystania z czasowo ograniczonego biletu wstępu. Bilety byłyby sprawiedliwie podzielone pomiędzy muzea według z góry określonego i przyjętego klucza. Aby sieć muzeów Euroregionu Nysa mogła powstać, konieczne są także inne działania wspomagające, choćby opracowanie interaktywnej mapy, jednolitego portalu internetowego. Elementem sieci muzeów może być wzajemne poznawanie muzeów na poziomie merytorycznym, spotkania pracowników, zapoznanie się z zasobami pozostałych muzeów, na przykład w formie jednodniowych spotkań w wybranym muzeum czy galerii.

POTENCJAŁ

Stworzenie transgranicznej sieci współpracujących muzeów, co zwiększy liczbę odwiedzających w poszczególnych muzeach oraz podniesie merytoryczny poziom ich pracowników.

Inkubator

Transgraniczny inkubator przedsiębiorczości służy do wspierania nowych przedsiębiorców. Podobnej instytucji tego typu i charakteru, która wspomagałaby nowe działania biznesowe w transgranicznym środowisku Euroregionu Nysa, wciąż jednak nie ma.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Inkubator przedsiębiorczości pomaga przedsiębiorcom rozpoczynającym działalność, zwłaszcza młodym, realizować ich pomysły biznesowe. Wprowadzanie na rynek nowych produktów i usług. W każdym państwie na terenie Euroregionu Nysa działa uczelnia wyższa. Nie ma jednak żadnego transgranicznego systemu na rzecz wspierania nowych absolwentów-talentów ze szkół. W euroregionie brak międzynarodowej instytucji, która wspierałaby projekty młodych osób za pomocą tzw. start-upów, a jednocześnie wspomagałaby ich wzajemną współpracę transgraniczną. W celu zbudowania otoczenia, które wspiera i łączy ciekawe pomysły młodych przedsiębiorców ze wszystkich krajów, warto byłoby zainicjować transgraniczny inkubator przedsiębiorczości. Wspierałby on współpracę utalentowanych osób, dając im jednocześnie zaplecze administracyjne z podstawowym nowoczesnym wyposażeniem technicznym (np. drukarka 3D).

POTENCJAŁ

Wspólne stworzenie w euroregionie warunków do transgranicznego wspomagania nowych przedsiębiorców i wspierania ich współpracy z uczelniami wyższymi. Zatrzymanie tu młodych osób, które mają potencjał inicjowania i wytwarzania nowych produktów i wyrobów, w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego obszaru.

Niedobór środków finansowych

Obszar na pograniczu trzech państw, Niemiec, Polski i Czech, zawsze zaliczał się do biedniejszych regionów w obrębie każdego kraju. Przez długi czas, od końca wojny w 1945 roku aż do 1989 roku, zaniedbywano tu bardzo budowę i modernizację różnego rodzaju infrastruktury. To długotrwałe niedokapitalizowanie widoczne jest na terenie Euroregionu Nysa do dnia dzisiejszego.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Pomimo większej działalności inwestycyjnej, jaka podejmowana jest po 1990 roku, w regionach przygranicznych euroregionu wciąż widoczne jest niedokapitalizowanie remontów i budowy nowych obiektów infrastrukturalnych. Przede wszystkim dotyczy to linii kolejowych, dróg niższej kategorii, infrastruktury społecznej w mniejszych gminach oraz różnego typu zabytków. Wiele obiektów infrastrukturalnych, które mają duże znaczenie lokalne, jest technicznie i ogólnie przestarzałych. Pomimo długofalowych programów pomocowych i aktywnego wykorzystywania środków unijnych na realizację inwestycji niezbędnych na pograniczu, spożytkowanie tych źródeł finansowania stanowi kłopot. Bardzo często się zdarza, że działania wspierane w ramach ogłoszonych naborów nie są tożsame z realnym zapotrzebowaniem przygranicznego obszaru. Nabory na dofinansowanie unijne nie uwzględniają faktycznych potrzeb Euroregionu Nysa.

POTENCJAŁ

Wspólnymi siłami członków Euroregionu Nysa należy dążyć do uzyskania wpływu na zakres programów pomocowych UE, by dzięki nim zaspokajać wspólne i specyficzne potrzeby występujące w Euroregionie Nysa.

Sport niweluje ograniczenia mentalne

Na pograniczu podejmowana jest jednorazowa lub stała współpraca niektórych klubów sportowych. Najczęściej związana jest z organizacją transgranicznych imprez sportowych dla dzieci i młodzieży, wynajmowaniem ośrodków sportu na nadzwyczajne wydarzenia sportowe.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

W niektórych dziedzinach sportu podejmowana jest w euroregionie międzynarodowa współpraca klubów sportowych. Współpraca może mieć charakter zarówno regularny, jak i nieregularny. Z różnym natężeniem realizowana jest też współpraca transgraniczna w ramach poszczególnych dyscyplin sportu. Koszykarze klubu Turów Zgorzelec w poprzednich latach wybrali liberecką arenę hokejową do zawodów koszykówki Eurocup jako swój rodzimy ośrodek. W ramach transgranicznego projektu www.hockey-united.eu na terenie cypla szluknowskiego odbywają się rozgrywki młodych czeskich i niemieckich hokeistów z pogranicza. Ponadto prowadzona jest indywidualna współpraca między mniejszymi klubami sportowymi, którym brakuje trenerów, na przykład w unihokeju. Współpraca ta wspomaga działalność sportową w mniejszych miastach i gminach. Konieczne jest więc jej dalsze rozwijanie, gdyż jest korzystna dla społeczeństwa i ekonomicznie opłacalna.

POTENCJAŁ

Sportowa współpraca transgraniczna pomiędzy klubami sportowymi na pograniczu jest wyraźnie związana z niwelowaniem ograniczeń mentalnych wynikających z odmiennych zwyczajów społecznych i kulturowych w sąsiednim kraju. Zmniejsza ekonomiczne wymagania związane z budową i utrzymaniem obiektów sportowych, rozwija współpracę międzynarodową klubów sportowych.

Odnawialne źródła energii

Pod koniec lat 90. XX wieku tereny północnych Czech, wschodniej Saksonii i południowo-zachodniej Polski określane były mianem „czarnego małego trójkąta Europy”. Region ten był w przeszłości źródłem dużego zanieczyszczenia wody i powietrza spowodowanego działalnością elektrowni węglowych i zakładów przemysłowych.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Produkcja energii elektrycznej z tradycyjnych paliw kopalnych ma zdecydowanie negatywne oddziaływanie na środowisko. Jednorazowo i bezzwrotnie wykorzystywane są naturalne zasoby energetyczne. W celu utrzymania rozwoju zrównoważonego i zachowania czystego środowiska należy nieustannie zwiększać udział produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. W szczególności dotyczy to produkcji z energii słonecznej i wiatrowej. Ponadto budując te nowe źródła energii, należy zachować naturalne cechy krajobrazowe i nie ingerować negatywnie we wrażliwe ekosystemy. Z tego powodu budowa nowych i rozbudowa starych źródeł energii powinna być planowana i zatwierdzana we współdziałaniu wszystkich sąsiednich krajów euroregionu.

POTENCJAŁ

Wspólne planowanie budowy i zatwierdzanie projektów energetycznych, które mogą mieć negatywny wpływ na cechy krajobrazowe lub ekosystemy.

Technoparty na pograniczu

Impreza o nazwie „Technoparty”, podczas której odtwarzana jest głośna muzyka, przeszkadza mieszkańcom bliższych i bardziej odległych miejscowości. Odtwarzana muzyka zazwyczaj wykracza poza dopuszczalny poziom hałasu. Imprezy tego typu mają jeszcze inne negatywne strony, na przykład zanieczyszczenie terenu i jego otoczenia w miejscu organizacji wydarzenia. Zabronienie tych imprez jest kłopotliwe, ponieważ zwykle odbywają się na prywatnym terenie.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

„Technoparty” odbywają się latem i trwają kilka dni. Imprezy nagłaśniane systemami sound z charakterystycznym dudniącym dźwiękiem są słyszalne nawet kilkadziesiąt kilometrów od miejsca wydarzenia. Jeżeli taka „produkcja muzyczna” ma miejsce na pograniczu, nieprzyjemny hałas przekracza granice państwowe. Przeszkadza mieszkańcom miast i gmin w sąsiednim kraju. Ich mieszkańcy często nawet nie wiedzą o organizacji takiego wydarzenia. Przedstawicielom gmin z sąsiednich krajów trudno ustalić źródło hałasu, a skargi kierowane są z drugiego kraju za późno i są nieskuteczne. Warto byłoby dla tego typu imprez określić jednakowe transgraniczne warunki, ewentualnie konieczne byłoby wspólne zainicjowanie także odpowiednich zmian przepisów, które ułatwiłyby regulowanie tego typu wydarzeń, jak i emitowanego hałasu.

POTENCJAŁ

Wzajemne transgraniczne przekazywanie informacji nt. organizowanych imprez, które w taki sam sposób przeszkadzają mieszkańcom we wszystkich krajach pogranicza. Wspólne ujednoczenie procedur wydawania zgody na ich organizację.

Państwa aktywność transgraniczna, miejsce dla Państwa projektu transgranicznego

Państwa transgraniczny temat, szansa i działanie może także przebiegać zgodnie z zapotrzebowaniem regionu w Euroregionie Nysa, w którym Państwo mieszka.

OPIS ANALIZOWANEGO ZAKRESU

Prosimy opracować ze swoimi partnerami zagranicznymi pomysł na wykorzystanie szansy na obszarze Euroregionu Nysa. Wspólnie przygotujcie i zrealizujcie projekt transgraniczny, który przyczyni się do poprawy infrastruktury w regionie, będzie pozytywnie wpływał na społeczne aspekty współistnienia, więzi kulturowe, współpracę gospodarczą lub w inny sposób podniesie jakość transgranicznego życia mieszkańców Euroregionu Nysa. Biercie aktywny udział w jakościowym rozwoju Euroregionu Nysa.

POTENCJAŁ

Realizujcie projekt, który wpłynie pozytywnie na potrzeby euroregionu. Podnoście jakość swojego życia, a tym samym również innych mieszkańców pogranicza.

Opis projektu

Czego projekt dotyczy, jaki problem projekt rozwiązuje. Jak zmieni się stan obecny, uzasadnienie zapotrzebowania na projekt i jego wpływ transgraniczny.

B**A**

Tytuł projektu

Od pomysłu do realizacji

Propozycja projektu dla
Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

C Grupy docelowe projektu

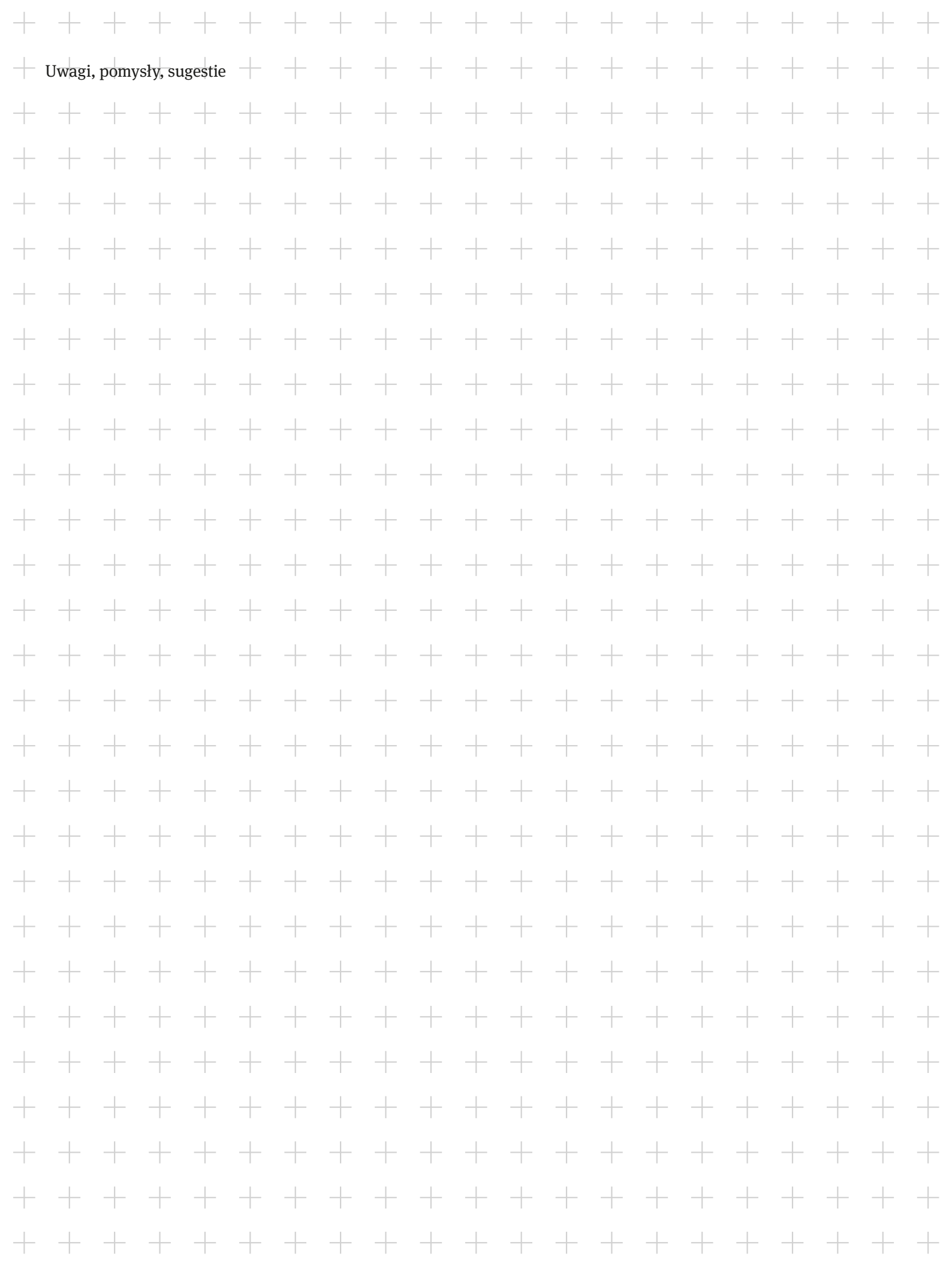
Jakim celem projekt będzie służył, dla kogo (jakiej grupy docelowej) projekt będzie przeznaczony, przewidywana wielkość grupy docelowej.

D Harmonogram realizacji projektu

Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu. Terminy rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych ważnych i niezbędnych czynności (działań) w trakcie realizacji projektu.

E Oszacowanie środków finansowych

Szacowane lub przewidywane koszty przygotowania i realizacji projektu. Szacowane roczne koszty projektu na jego bieżące funkcjonowanie.

Uwagi, pomysły, sugestie

trojstyku / Podwyższenie pa
ch / Transgraniczne wspólne u
lo 12 ton / Dobra transgranicz
aniczne linie dużych prędkość
SA-TICKET / Brakujące transg
aństw / Współpraca izb gospo
średnictwa pracy / Jakość ksz
ng turystyczny / Ścieżki turyst
Single-track / Magistrala Izer
nicznych rzekach / Powodzie
ch krajobrazowych na pogran
cznymi pożarami lasów / Barie
integrowanego systemu ratow
zna / Przestępczość transgran
styczne / Szybka transgranicz
ledobór środków finansowych
aktywność transgraniczna. m

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Publikacja została opracowana w ramach projektu „KONEG –
sieć koordynacyjna grup euroregionalnych”, numer projektu: 100279578.

Publikacja została wydana dla Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa w trzech wersjach językowych –
czeskiej, polskiej i niemieckiej.

Biuro w Republice Czeskiej

Euroregion Nisa
U Jezu 525/4
460 01 Liberec
Sekretarz: Ing. Jaroslav Zámečník
Telefon: +420 485 226 130
e-mail: j.zamecnik@ern.cz
www.ern.cz

Biuro w Saksonii

Euroregion Neisse
Hochwaldstraße 29
02763 Zittau
Sekretarz: Markus Köhler
Telefon: +49 (0) 3583 5750-0
e-mail: geschaeftsleitung@
euroregion-neisse.de
www.euroregion-neisse.de

Biuro w Polsce

Euroregion Nysa
ul. 1 Maja 57
58-500 JELENÍ HORA
Sekretarz: Andrzej Jankowski
Telefon: +48 757 676 470 (1)
e-mail: kowal@euroregion-nysa.pl
www.euroregion-nysa.eu